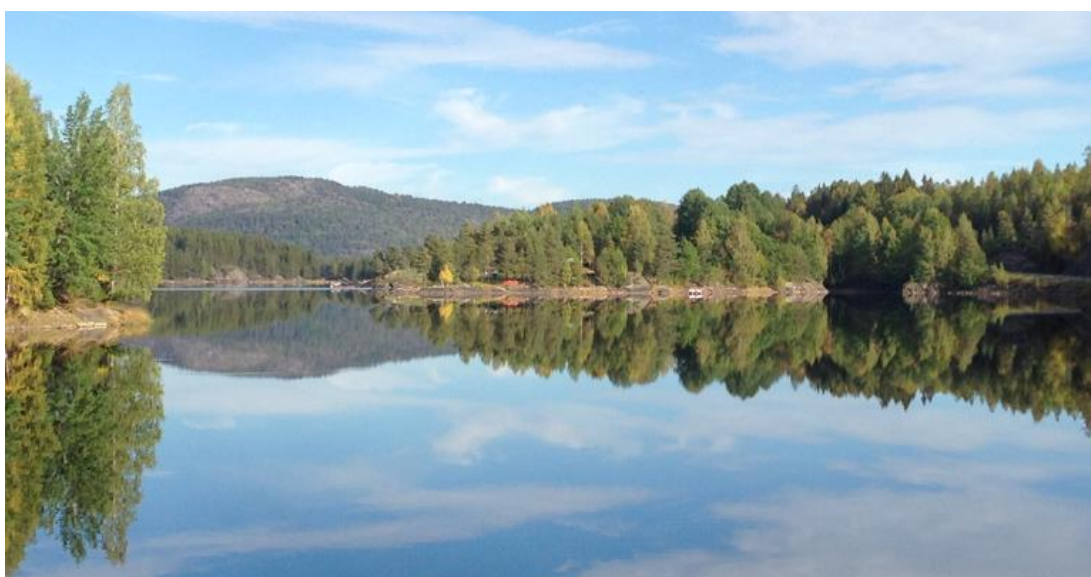

Årsberetning og regnskap 2019

Merkebekk

**DRANGEDAL
SPAREBANK**

ÅRSBERETNING 2019 FOR DRANGEDAL SPAREBANK

Drangedal Sparebank er en selvstendig sparebank med hovedkontor i Drangedal og avdelingskontor i Sannidal (Kragerø kommune) og Porsgrunn, samt et «satellitt – kontor» på Ulefoss. Banken har som målsetting å være totalleverandør av finansielle og tjenester for personkunder samt mindre og mellomstore bedriftskunder, innenfor bankens primære marked som er Drangedal, Sannidal, Grenland og utflyttede drangedøler.

DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN

Økonomien har gjennom 2019 vært preget av høy og økende internasjonal uro. Handelskrig mellom USA og Kina, økt konfliktnivå i Midtøsten, store strukturelle utfordringer for tradisjonell industri i Europa og usikkerhet knyttet til Brexit har satt sitt preg på året. I en ellers urolig verden har norsk økonomi greit seg relativt godt. Drevet av en sterk investeringsvekst i oljesektoren, men også sterk vekst i bedriftsinvesteringene kan veksten i fastlandsøkonomien komme på om lag 2,6 prosent, og en sysselsettingsvekst på 1,8 prosent.

Global utvikling

Usikkerhetene i verdensøkonomien som preget 2018 har forsterket seg inn i 2019. På 18 måneder har gjennomsnittstollen på amerikansk import fra Kina økt kraftig, og Kina har på sin side svart opp med tilsvarende mottiltak. Dette har bidratt til at global handel falt med 1 prosent siste 12 måneder.

Større usikkerhet og uforutsigbarhet har redusert bedriftstilliten og investeringslysten på bred front, og færre investeringer fører i sin tur til å dempe produksjonspotensialet i økonomien. Det er grunn til å anta at disse usikkerhetene vil vedvare framover, og bidra til en fortsatt svak utvikling i global økonomi.

Avkjølingen av verdensøkonomien har på nytt blitt møtt med pengepolitiske lettelser over hele verden, og den gradvise normaliseringen av sentralbankenes rentesetting har snudd fra heving til nye kutt. Ved utgangen av november hadde 20 av 38 utvalgte land lavere styringsrente enn

6 måneder tidligere. Kraftig pengepolitisk stimulans har bidratt til at det økonomiske omslaget ikke er blitt enda kraftigere, men det videre handlingsrommet for sentralbankene er betydelig begrenset.

På tross av økt internasjonal uro og at man fortsatt er i den lengste vedvarende oppgangskonjunktoren i USAs historie, fortsetter amerikansk økonomi en god utvikling gjennom 2019. Utviklingen i USA er drevet av god vekst i husholdningenes konsum. Dette henger sammen med et sterkt og vedvarende oppsving i arbeidsmarkedet gjennom de siste ti årene. Sysselsettingsveksten har imidlertid avtatt noe, men ledigheten er ved utgangen av året fortsatt så lavt som 3,5%. Handelsuroen treffer også industrisektoren i USA, og gjennom 2019 har sysselsettingsveksten i industrien vært langt lavere enn tidligere, og veksten i industriproduksjonene er falt tilbake.

Etter en lang rekke økninger i styringsrenten fra den amerikanske sentralbanken, har dempende inflasjonsutsikter og økt økonomisk uro bidratt til at sentralbankrenten er satt ned tre ganger gjennom 2019, til 1,75%. I eurosonen har den svake aktivitetsutviklingen fra 2018 fortsatt også i 2019, med blant annet store utfordringer for europeisk industri. Økt proteksjonisme og Brexit skaper økt usikkerhet, og også europeisk eksport til USA blir møtt med økt toll. Tysk industriproduksjon var i oktober 2019, 6,2 prosent lavere enn ett år tidligere, og produksjonen av biler og transportmidler har falt med nesten 15 prosent. Dette gjør at Europas sterkeste økonomi ligger an til en årlig BNP vekst på svake 0,3 prosent. Arbeidsledigheten i eurosonen er om lag 7,5 prosent, og inflasjonen ligger på om lag 1,1–1,2 prosent.

Den Europeiske sentralbanken har videreført sin aktivt stimulerende pengepolitikk, og lanserte høsten 2019 en ny stimulanpakke, med rentekutt og nye sentralbankkjøp av verdipapirer. Det varsles både fra ECB og andre sentralbanker at finanspolitikken må ta støtte ansvar for å stimulere økonomisk vekst. Det finansielle handlingsrommet

er imidlertid begrenset da mange av landene fortsatt er preget av høy gjeld, mens land med finanspolitiske muskler er uvillige til budsjettunderskudd.

Norsk Økonomi

Hovedbildet er at et fortsatt går relativt godt i norsk økonomi gjennom 2019, og følger den oppgangskonjunktoren som har vedvart de siste tre år. Fastlands-BNP har vokst raskere en trend gjennom hele 2019, og ligger an til en årlig vekst på 2,6 prosent. Sysselsettingsveksten tiltok gjennom både 2018 og inn i 2019, selv om utviklingen har avtatt noe mot slutten av 2019. I Fastlands-Norge økte sysselsettingen med 32500 personer fra fjerde kvartal 2018 til tredje kvartal 2019, tilsvarende en vekst på 1,7 prosent. Arbeidsledigheten (AKU) ser ut til å ha flatet ut på 3,6 prosent, mens den NAV registrerte tall for helt ledige er 2,2 prosent av arbeidsstyrken.

Olje- og gassinvesteringene er anslått å øke med 14 prosent i 2019, og er en sterk driver til veksten. På tross av fallende verdenshandel har norsk eksport holdt seg godt oppe gjennom 2019. Eksporten av fisk har økt mye, og er ved utgangen av 2019 på et rekordhøyt nivå. De videre vekstutsiktene i norsk økonomi er imidlertid dempet. Indikatorer peker mot lavere vekst i investeringer, produksjon og eksport framover.

Husholdningenes forbruk har vokst relativt svakt gjennom 2019, og er med en vekst på 1,6 prosent klart svakere enn aktivitetsveksten i fastlandsøkonomien for øvrig. Ifølge Finans Norges forventningsbarometer er husholdningenes framtidsutsikter noe lavere, primært grunnet lavere tro på landets økonomi. Husholdningenes sparelyst er økende, og forventningene til egen økonomi er noe styrket. Dette kan henge sammen med Norges Banks varsel om en flat utvikling i styringsrenten framover etter at denne ble hevet til 1,50 i september.

Etter mange år med sterk vekst i boligprisene har vi siden 2017 sett en moderat og stabil vekst i boligmarkedet. Ved slutten av året var tolv månedersveksten i snitt 2,5 prosent, svakt over konsumprisveksten. Aktiviteten i boligmarkedet er fortsatt svært høy. Samlet sett indikerer dette et relativt stabilt og balansert boligmarked.

Norske myndigheter har fulgt opp de siste par års utvikling med en noe mindre ekspansiv finanspolitikk. Etter flere år med sterk vekst i bruken av oljepenger over statsbudsjettet, er det riktig å møte utfordringene i norsk økonomi og de statsfinansielle utfordringer som ligger foran oss, med en strammere pengepolitikk. I 2019 anslås det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet til 7,8 prosent, og med et budsjett for 2020 som anslås svakt innstrammende.

Marked lokalt

Markedet lokalt er godt og preget av stabile forhold for bedriftene i Drangedal, Kragerø og kommunene i Grenland. Næringslivet har mange små og mellomstore bedrifter, som driver innen skogbruk, landbruk og matproduksjon. Det er entreprenører, håndverksbedrifter, detaljhandel, eiendomsutviklere og næringseiendom.

Det jobbes godt med næringsutvikling i kommunen. Lokal næringshage, som er et samarbeid mellom Drangedal kommune, Drangedal Bilruiter og Drangedal Sparebank, bidrar til knoppskyting og utvikling av eksisterende bedrifter, samt at det er en viktig møteplass for lokalt næringsliv.

Produksjon av mat står sterkt i kommunen, flere kjente lokale næringsmiddels bedrifter med solide merkenavn bidrar godt til lokal næringsutvikling. Det jobbes også med nye spennende produkter i grensesnittet mellom etablerte bedrifter og nye.

En annen viktig næring for kommunene er turistnæringen, hytteturisme med unike kvaliteter i fjelltraktene, samt flotte utviklingsområder langs innlandsvannene og kysten. Det utvikles også nye tilbud innen opplevelse og events. Aktiviteten innen salg og utvikling av hyttetomter og hyttebygging i Drangedal kommune, har utviklet seg videre gjennom 2019. Dette bidrar godt til omsetning av varer og tjenester i lokalt næringsliv.

Lokale bedrifter driver jevnt godt og har jevn vekst. Befolkningsutviklingen, sysselsetting og boligprisutvikling er jevnt god lokalt.

2019 ble et jevnt godt år for næringslivet i Drangedal med stabile forhold for bedriftene. I Kragerø og Grenlands kommunene har næringslivet lagt bak seg et godt år.

BANKENS VIRKSOMHET

Sparebankene har en unik eierform ved at de er selveiende institusjoner. De har tradisjonelt ingen eiere. Dette er i ferd med å endre seg for veldig mange sparebanker, som har gjort Egenkapitalemisjoner og hentet inn eierandelskapital, og slik fått eksterne eiere som forventer utbytte. Hvert år setter banken av betydelige beløp til bankens gaveinstitutt og eventuelt til gavefond, samt at det i tiden fremover vil bli satt av eiernes andel av overskuddet til utbytte og utjevningfond.

Etter at gavene er delt ut og etter at skatt er betalt, kan derfor hele overskuddet tillegges egenkapitalen. Dette er mye av årsaken til at sparebankene etter hvert er blitt meget solide institusjoner.

Drangedal Sparebanks resultat for 2019 er godt. Den underliggende driften er styrket ytterligere og banken har en god posisjon som en selvstendig lokal sparebank.

Lokale bankkontor, med lokale rådgivere som besitter lokal kunnskap, er en viktig forutsetning for bankens drift. Bankene har i alle år bidratt til engasjement og aktivitet i de kommunene hvor vi har kontor.

En stor del av de frivillige foreningene og organisasjonene i kommunene mottar hvert år fra bankens gavemidler betydelig økonomisk støtte til å drive sitt arbeid. På denne måten synliggjøres bankens hovedfilosofi om at vi først og fremst er til for lokalsamfunnet. I tillegg har banken en rekke samarbeidsavtaler som også bidrar til positive aktiviteter i nærmiljøet.

Det har i løpet av 2019 vært god aktivitet ved alle bankens kontor, og det har vært gjennomført aktiviteter og arrangement for kunder i ulike grupper. Stor aktivitet har resultert i mange nye kunder.

Banken er så langt tilfreds med utviklingen og ser frem til fortsatt vekst i forretningsvolumet. Det legges betydelig vekt på lønnsomhet, gode kundeopplevelser og porteføljeprodukter.

Markedsforhold

Styret er fornøyd med markedsutviklingen i 2019. Banken opplevde god kundetilstrømning gjennom hele året. Antall kunder ved årsskiftet utgjør 10.172, det er en reduksjon på 334 siden samme tid i fjor. Bankene er likevel fornøyd da det har vært betydelig tilvekst av lånekunder. Som følge

av arbeidet med å legitimere kunder, har banken avvirket noen inaktive kunder, samt kunder med konstruerte kundenummer. Andelen kunder utenfor Drangedal kommune er nå 65 % (63 %). Bankens vekst og kundetilstrømning er en bekreftelse på at man har en solid tillit i lokalsamfunnet, godt omdømme i sine marked og at markedsposisjonen er styrket.

Merkevaren Drangedal Sparebank har en god posisjon i sine markedsområder. Bankens strategi er å vise omtanke for kunder og lokalsamfunn på en aktiv, pålitelig og hjelpsom måte. Bankene tilbyr sine kunder lokal rådgivning og kundeservice, fra lokale kontor med lokale rådgivere. Markedsføring for øvrig har i hovedsak dreiet seg om direkte henvendelse til kunder, noe annonsering, samt sponsoravtaler med lag og foreninger.

Gjennom året har bankene nok en gang markert seg som en av de bankene som har vært mest aktive i kundearbeidet bidratt godt til salg av produkter gjennom Eika Gruppen A/S. Kundene gir positiv respons på bankens utadrettede kundeaktivitet, er blant de mest fornøyde og lojale bankkundene i Norge

Salg av skadeforsikring i bank øker fortsatt. Ved årsskiftet utgjorde skadeforsikringsporteføljen kr. 45,8 millioner i løpende premieinntekter. Dette er en økning på kr. 2,0 millioner fra 2018. Vi har nå 3.190 kunder innen skadeforsikring. Dette er en økning på 30 kunder det siste året. Innen personforsikring har bankene 1354 kunder med løpende premieinntekter på kr. 8,7 millioner.

Verdien av aksjer notert på Oslo Børs har økt med 16,5 % i løpet av året, og bankens kundeportefølje i aksjefond var pr. 31.12.2019 på totalt kr. 196,1 millioner (156,2 millioner).

Banken arrangerer årlig kundeturer – i mars 2019 gikk turen til Ullevål og landskamp mot Sverige.

Banken samarbeider med brannvesenet om besøk av førskoleelevene.

Samarbeid med Gautefall Turlag om premiering av hverdagsturer – god folkehelse

Barnekoret KOS

Gaveutdeling til barnekoret Kos

Utdeling av gavemidler til Kroken Jeger og Fiskeforening

Drangedal Sparebank kjøpte inn hjertestarter til det nye badeanlegget på Hulfjell Gård.

Idrettsprisen 2019 gikk til Ole Markus Tveit

SAMFUNNSANSVAR

Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdier. For å kunne synliggjøre bankens samfunnsansvar, er forutsetningen at banken makter å skape lønnsomhet, og som et minimum, etterlever alle lover og forskrifter.

Samfunnsansvar er slik sett en integrert del av bankens virksomhet og ansvaret uttrykkes gjennom strategi, tiltak og aktiviteter som banken gjennomfører. Samfunnsansvaret kommer til uttrykk gjennom hvordan vi forvalter de ressurser vi disponerer og vår dialog med ansatte, eiere, lokalsamfunn og øvrige interessenter.

Banken skal støtte og respektere vern av internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og skal på ingen måte medvirke til brudd på menneskerettighetene. Bankens møter ikke store utfordringer på dette området.

Banken har en viktig rolle i folks liv. Det være seg privatpersoner som får oppfylt drømmen sin om ny bolig eller bedriftskunder som får hjelp til å sette gode ideer ut i livet. Vi avlaster risiko, sikrer likviditet og stimulerer samfunnet. Ikke minst bidrar banken til samfunnet gjennom gaver og annen støtte til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål.

I 2019 bidro banken samlet til gaver og sponsormidler med 2.300.000 kroner.

Banken har også i 2019 bidratt med kr. 125.000 til Drangedal Næringshage.

Det er også en forutsetning at banken har et godt forhold til sine medarbeidere og ledere, har et verdigrunnlag som etterleves og betyr noe for de ansatte, samt har de beste relasjoner til sine kunder og samarbeidspartnere.

Bankens har ikke rapportert avvik i 2019 knyttet til bankens etterlevelse av lover og forskrifter. Måling i kundetilfredshet viser at kundene er godt fornøyd med banken og scorer godt over gjennomsnittet, med en score på 92 i TNS Kantar sin kundeundersøkelse for banken mot personkunder og 92 i samme måling mot bedriftskundene. Dette er en av de beste scorene blant bankene i Eika gruppen som deltok i undersøkelsen.

Samfunnsansvaret innebærer også at banken skal ha et bevisst forhold til sine interessenter og påse at bankens handlinger bidrar til en sosialt ansvarlig forretningsdrift. Hensynet til samfunnsansvar er innarbeidet i overordnede retningslinjer under konkrete emner som eksempel etikk, bekjempelse av hvitvasking, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet, samt det ytre miljø.

Banken har nulltoleranse mot hvitvasking og korrupsjon, og det er utarbeidet egne regler mot hvitvasking. Det gjennomføres løpende kundekontroll, og mistenkelige transaksjoner blir meldt til Økokrim i henhold til retningslinjene. Ovennevnte saksforhold blir jevnlig gjennomgått i bankens daglige drift, ledergruppe og styre.

I 2019 ble det rapportert 1 mistenkelig transaksjon mens bankens øvrige hendelsesrapport ikke har avdekket vesentlige avvik.

Banken ønsker å opptre ansvarlig i forhold til klima og miljø. Banken fremmer bruk av miljøvennlige produkter i egen bedrift så langt det lar seg gjøre. Ved bruk av produkter som kan skade helse og miljø, skal banken vise aktsomhet og treffe rimelige tiltak for å forebygge og begrense slike skader.

På produksiden lanserte banken for noen år siden grønt billån som et virkemiddel for å bidra til grønnere transport i bankens markedsområde. Bankens jobber for tiden med tiltak som kan bidra til grønnere bygninger og grønn aktivitet.

Banken har ikke særskilt klimaregnskap og innehar heller ikke egen miljøsertifisering.

For å sikre etterlevelse og godt omdømme inngår bankens ansatte i et etterutdanningsprogram med ulike kurs, seminar mv. med fokus på etterlevelse av sentrale lover og forskrifter, forsvarlig utlånspraksis mv. hvor banken har 16 sertifiserte AFR rådgivere ved utgangen av 2019. Banken har 16 autoriserte rådgivere på kreditt, 5 sertifiserte dagligbank rådgivere, 2 sertifiserte BM rådgivere og 3 sertifiserte salgsledere, samt 16 GOS rådgivere innen forsikring. Autoriserte og sertifiserte rådgivere oppdaterer sin kunnskap årlig.

Banken sikrer også ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen. Det legges videre til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet og eldre arbeidstakere kan få et yrkesaktivt liv frem til alderspensjonering og bidra til å redusere antall tidligpensjoneringer i banken.

Hvert år arrangerer banken kundetur for sine seniorkunder. I 2019 besøkte vi Vikingsenteret på Borre og Havna Hotel Tjøme i Vestfold.

EIKA ALLIANSEN

Drangedal Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av om lag 60 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 440 milliarder kroner, 850 tusen kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet.

Med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene i Alliansen en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og mange arbeidsplasser i norske lokalsamfunn.

I 2019 etablerte alliansen Eika Banksamarbeid (EBS). EBS er under etablering og i oppstartsfasen, og skal ta ansvar for blant annet prosessen knyttet til alliansestrategi og kostnadsfordeling.

Lokalbankene som styrker lokalsamfunnet

Lokalbankene i Eika Alliansen bidrar til økonomisk vekst og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i sine lokalsamfunn. De er fysisk tilstede i lokalsamfunnet der kundene bor, med rådgivere som har et personlig engasjement for den enkelte personkunden og det lokale næringslivet. Sammen med den digitale hverdagsbanken gir dette kundene unike kundeopplevelser. Det er den samlede kundeopplevelsen som er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn og som har gjort at lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppen visjon er å styrke lokalbankene. Konsernets kjernevirksomhet er å sikre lokalbankene moderne og effektiv bankdrift gjennom gode og kostnadseffektive produkt- og tjenesteleveranser.

Konkret innebærer det leveranse av komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betaling. Eika Gruppen har et profesjonalsertifisert prosjekt- og utviklingsmiljø som sikrer integrerte, plattformuavhengige, digitale løsninger, både for lokalbankene og for deres kunder. Eika Gruppen har også solide kompetansemiljøer som vurderer og avtaler viktige leveranser til bankene fra eksterne leverandører der disse velges.

Produktselskapene i Eika Gruppen – Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling – leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene økt tilgjengelighet og effektiv kommunikasjon med kundene.

Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til

kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser også på disse områdene.

I 2019 har det Eika tatt et særlig og viktig ansvar for å ivareta standardmetodebankenes interesser etter at Finansdepartementet foreslo nye kapitalkrav som var distriktsfiendtlige og som ville forringe lokalbankenes konkurransekraft. Vårt syn ble lyttet til, men ble ikke i tilstrekkelig grad hensyntatt. Eikas arbeid for å ivareta lokalbankenes konkurransekraft vil vedvare, i første rekke frem mot stortingsvalget i 2021.

Fra 2018 til 2019 er Eika Gruppens kostnader til bankene redusert med 14 prosent gjennom omstilling og andre kostnadsbesparende tiltak i et stadig nærmere samarbeid med bankene. I tillegg er det inngått nye avtaler med leverandører som også har redusert bankenes kostnader betydelig gjennom året.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt er lokalbankes kredittforetak som er eid av 64 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften mot større norske og internasjonale banker.

Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på 110 milliarder kroner og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

LOKALBANKALLIANSEN

9. januar 2018 sa Drangedal Sparebank sammen med 10 andre lokalbanker opp sine avtaler med Eika Gruppen AS og dets datterselskaper. De fleste av avtalene har tre års oppsigelsestid. Dette medfører at avtalene, f.eks. hva angår dataleveranser, opphører 31.12.2021.

Hovedbegrunnelsen for våre oppsigelser var et ønske om å påvirke Eika Alliansen til å gjøre en strategisk retningsendring. Vi skisserte tre målbilder, en banksentrisk IT-utvikling, et betydelig lavere kostnadsnivå og en allianse hvor bankene har lik innflytelse og interesselighet. Vi lyktes ikke med å få til en slik strategisk retningsendring i Eika Alliansen.

Vi har derfor etablert vår egen allianse, LokalbankAlliansen. De 10 bankene som i dag utgjør alliansen er Aasen Sparebank, Askim & Spydeberg Sparebank, Drangedal Sparebank, Klæbu Sparebank, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Sparebank 68° Nord, Stadsbygd Sparebank, Tolga – Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Vi har undertegnet en samarbeidsavtale med de øvrige bankene i LokalbankAlliansen.

LokalbankAlliansen har etablert et alliansebyggingsprogram med 5 hovedprosjekter og en rekke delprosjekter. Vi forbereder og legger til rette for en utgang fra Eika Alliansen pr. 1. januar 2022 med et godt produktsortiment og gode og kostnadseffektive IT-løsninger. Ved inngangen til 2020 kan vi konstatere at vi er i rute.

I løpet av 2019 har vi fått brev fra Eika Gruppen AS som sier at LBA-bankene ikke vil kunne bruke Eika Gruppen AS sine tjenesteleveranser fra 1.1.2022. Samtidig ønsker de å være tilbydere av finansielle produkter via våre banker også etter 1.1.2022.

Eikas produktselskaper vil etter dette bli vurdert på linje med andre aktuelle leverandører av slike produkter.

LokalbankAlliansen skal ved bruk av bankenes ressurser, rekruttering av egne medarbeidere til sitt selskap og kontinuerlig kunnskapsinnhenting skape et utviklingsorientert fagmiljø som evner å skape merverdi for lokalbanker og lokalsamfunn over hele landet.

LokalbankAlliansen vil arbeide for et økt samarbeide innenfor norsk sparebankvesen og vil etablere samarbeide med produktselskaper og leverandører på tvers av andre allianser og samarbeidskonstellasjoner.

LokalbankAlliansens verktøy for å realisere alliansens strategi er selskapet LokalbankSamarbeidet (LB Samarbeidet AS).

Dette selskapet ble etablert høsten 2019 med hovedkontor i Trondheim. Selskapet har ved inngangen til 2020 egne ansatte og innleide ressurser som til sammen utgjør 3,5 årsverk.

ÅRSREGNSKAPET

Regnskapsprinsipper

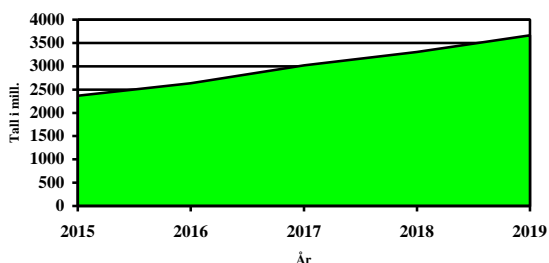
Banken avlegger i dag regnskap etter norsk regnskapsstandards prinsipper (NGAAP), og årsregnskapet er utarbeidet etter regnskapslovens regler, samt årsregnskapsforskriften for bank og gjeldende regnskapsstandarder og forskrifter.

Fra og med 1.1.2020 avlegger Drangedal Sparebank regnskapet i henhold til internasjonale regnskapsprinsipper (International Financial Reportings Standards, IFRS) og regnskapstandarder som er fastsatt av EU.

Forvaltningskapitalen

Bankens forvaltningskapital var ved utgangen av 2019 på 3.667 millioner kroner. Dette er en økning på 358 millioner kroner, eller 10,8 %. Veksten i forvaltningskapitalen var i 2018 på 9,7 %.

Forvaltningskapital siste 5 år

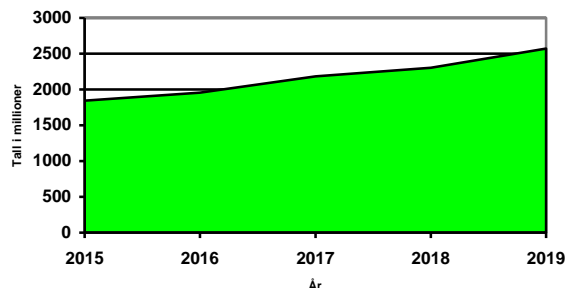
Banken har hatt god vekst i flere år, og arbeider for å opprettholde veksten i årene fremover. Konkurransen i markedet er tøff og krever mer av banken for å opprettholde en fortsatt jevn innskudds- og utlånsvekst.

Innskuddsutviklingen

Innskudd fra kunder har i 2019 økt med 11,7 % (5,4 %). Totalt økte innskuddene med 268,4 millioner kroner til 2.571 millioner kroner.

Geografisk fordeler innskuddene seg med 38,8 % fra Drangedal kommune, 11,1 % fra

Innskuddsutvikling de siste 5 år

Kragerø kommune, 19,3 % fra Grenland og 30,8 % fra resten av landet.

Banken er opptatt av å ha tilfredsstillende innskuddsdekning over tid, og har gjennom året valgt å tilpasse seg endringene i rentemarkedet på en forsvarlig måte. Bankens søker å opprettholde god innskuddsdekning over tid.

Likviditet

For at banken til enhver tid skal være sikret tilgang til ønsket lånekapital, legger styret vekt på en balansert utvikling av banken, god løpende inntjening, trygging av soliditeten og en tilfredsstillende finansiering gjennom kundeinnskudd.

Ved utgangen av 2019 var innskuddsdekningen på 80,4 %. Styret har stort fokus på bankens likviditetsrisiko. Totalt har banken etablert trekkfasiliteter på kr. 165 millioner. Disse har ikke blitt benyttet i løpet av inneværende år.

Gjennom bruk av Eika Boligkreditt A/S har banken fått en unik mulighet for å avlaste egen balanse. I løpet av 2019 har drøyt en tredjedel av bankens utlånsvekst blitt plassert utenfor bankens egen balanse. Samlet har banken i dag om lag 31,5% av utlånsvolumene plassert i Eika Boligkreditt AS. Dette bidrar til å redusere likviditetsrisikoen og dermed behovet for funding i pengemarkedet, noe som gjør også de mindre bankene en anledning til å øke sine markedsandeler.

Bankens utlånsvekst i Eika Boligkreditt A/S har i 2019 kommet i alle bankens markedsområder, med størst andel i Kragerø og Grenland. Myndighetenes

likviditetsreservekrav har gjennom hele året blitt oppfylt.

Norske myndigheter har fra 31.12.2017 satt krav til likviditetsindikator LCR på 100 – Banken har likviditetsindikator LCR pr. 31.12.2019 på 225.

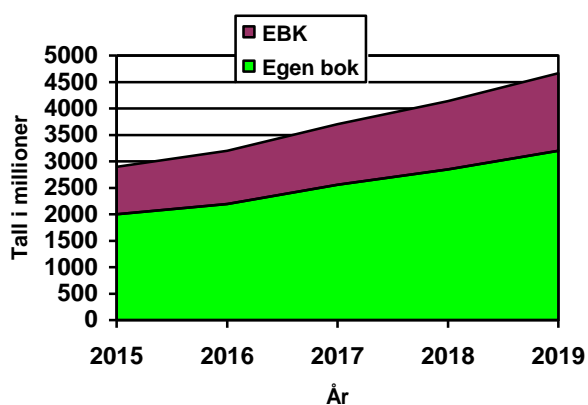
Styret anser likviditetssituasjonen som tilfredsstillende.

Utlånsutviklingen

Totale utlån egne bøker økte med 346 millioner kroner i 2019 til totalt 3.197 millioner kroner, som er en økning på 12,1 % fra året før.

Utlånene er fordelt med 25,7 % i Drangedal kommune, 13,6 % i Kragerø kommune, 38,5 % i Grenland og 22,2 % til landet for øvrig. Av bankens samlede utlån er 84,9 % i personmarkedet og 15,1 % i næringslivsmarkedet.

I løpet av året har banken netto formidlet lån på kr. 185,4 millioner gjennom Eika Boligkreditt A/S. Den samlede utlånsportefølje var pr. 31.12.19 kr. 1.472,2 millioner. Dette tilsvarer ca. 31,5 % av bankens brutto utlån. Disse lånene er innenfor 60 % av boligens verditakst. Banken får returprovisjon på den låneporteføljen som legges inn i selskapet. Total utlånsvekst inkl. Eika Boligkreditt AS utgjør i 2019 12,8 prosent.

Tap på utlån og garantier

Vårt garantiansvar overfor kunder er pr. 31.12.2019 på kr. 28.198.000 og fordeler seg med kr. 16.884.000 til personkunder og kr. 11.314.000 til næringslivet (inkl. primærnæringene). Av garantier til personkunder er kr. 15.700.000 relatert til lånegarantier knyttet til lån formidlet til Eika Boligkreditt A/S.

Netto tap for Drangedal Sparebank i 2019 er bokført med kr. 2.132.000.

Konstaterte tap på utlån er bokført med kr. 2.118.000, mens kr. 138.000 ble inntektsført på tidligere konstaterte tap.

Ved utgangen av året har banken foretatt individuelle nedskrivninger på kr. 9.293.000 knyttet til engasjement hvor det har vært objektive hendelser som har medført risiko for tap. I tillegg er det avsatt kr. 5.115.000 i gruppevis nedskrivninger.

Samlede nedskrivninger i % av brutto utlån er 0,45 %. Etter styrets oppfatning er nedskrivningene tilstrekkelig til å møte uventede verdifall på dagens utlån, vurdert etter objektive basis.

Finanstilsynets utlånsforskrift har blitt lagt til grunn. Alle større engasjementer er gjennomgått av styret. Misligholdte lån gjennomgått av styret hvert kvartal.

Overvåking av kredittrisiko og oppfølging av tapsutsatte engasjementer tillegges stor vekt i banken. Kredittrisiko overvåkes bl.a. gjennom misligholdsrapportering, restanserapportering og risikoklassifisering. Ettersom bankens system for risikoklassifisering er relativt nytt, med oppdatert kalibrering av risikoklassifisering med gjennomsnittsberegninger over tid, foreligger det ingen fullgod historikk for å predikere gjennomsnittlig forventet tapsnivå for hver risikogruppe. Basert på erfaringstall og den sammensetning banken har i næringslivsporteføljen, antas forventet gjennomsnittlig årlig tap å utgjøre mindre enn 0,30 % for perioden 2020 – 2023. Størstedelen av tapene vil forventes å komme i høy og middels risikoklasse. Bokførte tap på utlån i 2019 utgjorde 0,07 % av brutto utlån.

Tapsnivået i person- og næringslivsmarkedet har generelt vært lavt i flere år, men man forventer at dette vil øke noe de neste årene med bakgrunn i økende rentenivå. Banken fører en forholdsvis konservativ linje med hensyn til sikkerhetskrav knyttet til utlån. Risikoen for tap på utlån kan bl.a. avhjelpes hvis banken utfører et godt håndverk ved kredittvurderingen, aktiv bruk av risikoklassifiseringssystem, oppfølging av hvert enkelt problemengasjement og gode inkassorutiner.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til

renteinntekter. Dette vil også gjelde for næringslivsengasjementer i gruppen lav og middels risikogrupper, mens tap i risikogruppe høy forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Risikoklassifisering

I løpet av året har det blitt foretatt regnskapsanalyse og risikoklassifisering av alle aksjeselskap med et vesentlig låneengasjement.

Banken har i 2015 innført nytt risikoklassifiseringssystem som er PD basert, og vektlegger kundenes økonomiske adferd og betjeningsevne i stor grad, og sikkerhet i mindre grad.

Risikoklassifiseringssystemet deler kundene i klasser fra 1 – 12. Klasse 1 – 3 er lav risiko, klasse 4 – 7 er middels risiko og klasse 8 – 10 er høy risiko. Klasse 11 er misligholdte engasjementer og klasse 12 er tapsutsatte engasjementer. (se note 4)

Ved utgangen av 2019 var 100 % av kundeengasjementene klassifisert.

Etter at vi har foretatt en fullstendig klassifisering av kundeporteføljen viser det seg at 67,5 % (70,1 %) av disse engasjementene defineres med lav risiko, 6,6 % (5,5 %) defineres som høy risiko og 25,0 % (23,4 %) med middels risiko. Dette må sees som en svak negativ utvikling av risiko i bankens kundeportefølje siste året. Utviklingen stemmer likevel godt overens med bankens risikoprofil og arbeidet vårt med utsatte engasjement, samt hvordan vi vektlegger og måler risiko. Banken holder lav risikoprofil, dette gjenspeiles også ved lave tap og lav grad av mislighold.

Personkunde engasjementene blir vurdert utfra økonomisk adferd og betjeningsevne.

Næringsengasjementer blir klassifisert etter samme risikoklassifiseringsmodell, hvor adferd og regnskap hovedsakelig blir lagt til grunn.

Banken har gode rutiner for avdekking og oppfølging av tapsutsatte engasjement.

Det har ikke oppstått vesentlig endring i bankens kredittrisikoprofil i løpet av 2019.

VERDIPAPIRER

Verdien av aksjer og egenkapitalbevis notert på Oslo Børs har økt med 16,5 % i 2019.

Beholdningen av bankens aksjer, fond og egenkapitalbevis var ved utgangen av året bokført til kr. 158,1 millioner mot kr. 136,3 millioner i 2018.

Aksjer bokført til varig eie (anleggsaksjer) utgjør ca. kr. 93,6 millioner, hvorav den største aksjeposten er kr. 80,9 millioner som er aksjer i bankens strategiske samarbeidspartner Eika Boligkreditt A/S. Obligasjonsbeholdningen var pr. 31.12.2019 bokført til kr. 149,0 millioner. Netto verdiutvikling på verdipapirer er i 2019 bokført med kr. 2,85 millioner. God utvikling i aksjemarked og pengemarked gjennom året har bidratt til god avkastning på bankes verdipapirportefølje.

Plasseringer i rentebærende verdipapirer, aksjer, fond og egenkapitalbevis preges av bankens konservative holdning til risikoeksponering.

RISIKOSTYRING

Bankens styre og administrasjon har prioritert arbeidet med risikostyring og vil fortsatt gjøre dette. Banken legger stor vekt på å ha god oversikt og styring med de forskjellige risiko-områdene. De risikoområdene som banken har definert i sin virksomhet, fremgår av bankens noter. De hovedtyper av finansiell risiki som gjennom året har vært mest relevante for banken er kredittrisiko, likviditetsrisiko, renterisiko/kursrisiko, behandlingsrisiko og markedsrisiko. Banken har som et av sine hovedmål å ha en lav risikoprofil.

Kredittrisiko

Risikoen for at en kunde ikke kan oppfylle sine forpliktelser, f.eks. tilbakebetale et lån p.g.a. manglende betalingsevne eller vilje.

I henhold til fastlagte rutiner for utlånsvirksomheten legges stor vekt på betalingsevne og sikkerhet. De ansatte i banken, og til dels styrets medlemmer, har normalt god kjennskap til kundene også utover det som fremkommer av sakspapirene og har derfor gode muligheter til å foreta en vurdering av kundenes evne og vilje til å betjene lånene. Når mislighold oppstår sendes det 2 varsler før ytterligere tiltak iverksettes. Videre behandles restanser innen utlånsp porteføljen hvert kvartal av styret.

Maksimal grense for et enkelt engasjement, fastsatt av Finansdepartementet, er 25% av bankens ansvarlige kapital. Ved utgangen av 2019 hadde banken ingen kunder hvor

innvilget engasjement samlet sett var utover 10% av ansvarlig kapital.

Det vesentlige av bankens utlån er sikret med pant i fast eiendom, noe som medfører at prisutviklingen i eiendomsmarkedet således er av stor betydning for sikkerheten knyttet til utlånsporteføljen.

Netto misligholdte lån var pr. 31.12.2019 på kr. 5.802.000 mot kr. 3.806.000 pr. 31.12.2018.

Netto tapsutsatte lån er redusert fra kr. 17.928.000 pr. 31.12.2018 til kr. 14.573.000 pr. 31.12.2019.

Styret vurderer risikoen for større tap i låne- og garantiporteføljen som relativ liten. Rutiner for bevilgning og utbetaling av lån er etter styrets oppfatning tilfredsstillende. En anser derfor bankens nedskrivninger for tap som fullt ut betryggende.

Nedskrivningene følger Finanstilsynets utlånsforskrift.

Likviditetsrisiko

Risikoen for at banken ikke har tilstrekkelig med likvider på et bestemt tidspunkt til å møte sine forpliktelser som forfaller.

Styret har stort fokus på likviditetsstyringen. Banken har vært aktiv i fundingmarkedet i 2019. Banken har utstedt to nye markedslån og utstedt et nytt ansvarlig lån som erstatning for ansvarlig lån som gikk til forfall. I samme periode har vi i tillegg hatt ytterligere to forfall, et på obligasjonslån og et på sertifikatlån. Totalt har vi hatt en nettoøkning på 57 millioner kroner i markedsfinansiering i 2019. Det har vært et normalår i fundingmarkedet i 2019 med stabile spredder gjennom året.

I februar utstedte banken et senior obligasjonslån i Swedbank med kr. 100 millioner med forfall februar 2022. Lånet ble tatt opp for å finansiere god utlånsvekst.

Banken hadde et obligasjonslån i DNB på kr. 61 millioner med forfall i februar 2019, det ble innfridd til forfall.

I mars utstedte banken et ansvarlig lån i Sparebank 1 Markets på kr. 40 millioner til forfall mars 2023.

Banken hadde et ansvarlig lån i SEB på kr. 30 millioner med forfall mars 2019, det ble innfridd til forfall.

I september utstedte banken et senior obligasjonslån i Sparebank 1 Markets på kr. 100 millioner med forfall mars 2023. Lånet er tatt opp for å refinansiere sertifikatlån og obligasjonslån til forfall i september og november 2019, samt finansiering av utlånsvekst.

I september kjøpte banken tilbake kr. 28 millioner av et sertifikatlån i SEB på kr. 55 millioner med forfall november 2019. Resterende 27 millioner ble innfridd til forfall i november.

I september kjøpte banken tilbake kr. 16 millioner av et senior obligasjonslån i Swedbank på 100 millioner, og i desember kjøpte banken tilbake ytterligere 21 millioner i det samme senior obligasjonslånet i Swedbank.

Oversikt over obligasjonslån/gjeldsbrevlån i pengemarkedet:

	Opptatt år	Forfall	Gjeld pr. 31.12
Obligasjonslån	2017	2020	63 millioner
Obligasjonslån	2017	2021	125 millioner
Obligasjonslån	2018	2020	100 millioner
Obligasjonslån	2019	2021	100 millioner
Obligasjonslån	2019	2022	100 millioner
Gjeldsbrevlån	2017	2021	50 millioner
Gjeldsbrevlån	2018	2021	50 millioner
Ansv. Obligasjonslån	2019	2029	40 millioner
Fondsobligasjon	2017		30 millioner

Banken har nå totalt kr. 658 millioner i lån fra pengemarkedet.

Gjennom effektiv og god drift, som sikrer god inntjening og minimaliserer tap på bankens utlån og verdipapirplasseringer, mener vi å ha god tillit i pengemarkedet.

For å styrke bankens kapitaldekning ble det i juni 2017 utstedt en ny evigvarende fondsobligasjon på kr. 30 millioner.

I mars 2019 tok banken opp et nytt ansvarlig obligasjonslån på kr. 40 millioner med forfall mars 2029.

I tillegg har banken kommiterte trekkrettigheter på til sammen 165 millioner kroner. Disse har ikke vært benyttet i løpet av 2019. Ved utgangen av året hadde banken en likviditetsreserve inkl. lånerammer i Norges Bank og DNB på kr. 448,0 millioner.

Bankens strategiplan foreskriver også et øvre tak for å sikre en akseptabel balanse mellom innskudd- og utlånsvirksomheten. Banken har en innskuddsdekning i forhold til utlån på 80,4 % (80,8 %).

I henhold til vedtatt strategiplan skal innskudd i % av utlån ikke være lavere enn 75 %. Årsaken til utviklingen er høyere utlånsvekst i forhold til innskuddsvekst. Banken har sterkt fokus på å styrke innskuddsdekningen.

I forbindelse med tilpasning til nye likviditetsreservekrav som kommer de nærmeste årene, har banken fokus på å få mer bindingstid, spesielt mot største innskuddskundene.

Jfr. note 3 hvor det er gitt nærmere oversikt over likviditetsforhold og om likviditetsrisiko ved årsslutt.

Kontantstrømanalysen viser en negativ kontantstrøm på 14,5 millioner kroner for 2019. Banken har hatt en større utlånsvekst enn innskuddsvekst i 2019, og negativ kontantstrøm fra driften er finansiert med innskudd i kredittinstitusjoner og ved å utstede obligasjonslån.

Likviditetsbeholdningen pr 31.12.2019 var 150,3 millioner kroner. I tillegg kommer ubenyttet trekkrettigheter på 165 millioner kroner.

Renterisiko/kursrisiko

Risikoen for at endringer i rentenivået kan påvirke lønnsomheten i ugunstig retning. Renterisiko/kursrisiko sees i sammenheng i forbindelse med verdipapirer.

Bankens lånekunder ønsker ofte langsiktig finansiering, mens bankens innskuddskunder i praksis kan disponere sine innskudd på kort varsel.

Ved økende markedsrente må banken raskt foreta en økning i innskuddsrenten for å unngå at innskyterne flytter sine innskudd over til andre finansinstitusjoner. Hoveddelen av utlån til kunder er gitt til såkalt flytende rente, men i praksis vil det ta opp til to måneder fra rentejustering er besluttet til den har fått full effekt for bankens utlånskunder. Ved en renteoppgang i markedet vil det derfor normalt oppstå et visst tap for banken. Ved at banken til en viss grad funder seg ved å ta opp obligasjonslån i markedet, hvor rentefastsettelsen er basert på 3 måneders NIBOR oppstår det en renterisiko ved et generelt fall i markedsrenten. Renterisikoen dempes imidlertid noe ved at

pengemarkedslånene har forskjellige tidspunkt for renteregulering.

I henhold til de erfaringer en har fra tidligere renteendringer viser det seg at renterisikoen for Drangedal Sparebank ikke er særlig stor (jfr. note nr. 3).

Ved utgangen av året var det totalt innvilget kr. 56,3 millioner i fastrentelån. I det alt vesentlige er bindingstiden for lånene 3, 5 og 10 år. Banken har inngått renteswapavtaler for totalt 40 millioner kroner for å redusere vår renterisiko for disse lånene.

Banken har ikke innskudd med bundet rente.

Beholdningen av sertifikater og obligasjoner utgjør til sammen kr. 149,8 millioner. Durasjonen (gjenværende løpetid) er 0,15 år. Kursendringen på verdipapirporteføljen ved en renteendring på 1 % utgjør kr. 220.389.

For bankens investeringer i verdipapirer og andre finansplasseringer, har styret vedtatt egen instruks som fastsetter øvre grenser for plasseringer i de forskjellige typer papirer og likviditetsinnskudd i norske forretnings- og sparebanker.

Gjennomsnittlig durasjon (vektet løpetid) på bankens obligasjonsbeholdning skal ikke overstige 2 år, mens rentefølsomheten ikke skal overstige kr. 700.000. Det er fastsatt regelmessig rapportering til styret om bankens plasseringer og utførte handler med verdipapirer.

Banken har egen valutabeholdning. Beholdningen var pr. 31.12.2019 bokført til kr. 475.845. Risikoen knyttet til valutabeholdningen anses som liten.

Vi er ikke finansiert med valuta og har heller ikke inntekter i valuta. Styret vurderer renterisikoen på verdipapirer som moderat.

Behandlingsrisiko

Risikoen for at mennesker, maskiner, rutiner og systemer ikke fungerer som forutsatt, og at lov og regelverk ikke følges.

Banken har gjort seg svært avhengig av moderne teknologi, særlig IT-løsninger. I samarbeid med eksterne leverandører er det lagt ned et omfattende arbeid for å sikre stabilitet og trygghet i disse løsningene, og å forhindre at uvedkommende skal få tilgang til bankens data.

Internkontroll:

Styret har fastsatt prinsipper for internkontrollen i banken på de ulike

aktivitetsområder og påsett at den er etablert i samsvar med lover, forskrifter og interne retningslinjer. Den interne kontrollen er etter vår mening gjennomført i henhold til Finanstilsynets forskrift.

Banken har i 2019 lagt om sine retningslinjer og rutiner for internkontrollarbeidet.

Endringene utgjør i all hovedsak at kontrollene blir gjennomført flere ganger i året (pr. tertial), slik at banken sikrer løpende stikkprøver og kontroll på de ulike fag- og kompetanseområdene.

Innen kredittområdet, har banken i tillegg inkludert avdelingslederne for gjennomføring av kontroller på sin avdeling hvert kvartal. Dette sikrer at banken løpende har stikkprøver og kontroll, samt at avdelingsleder kommer tettere på kvaliteten i kredittarbeidet i egen avdeling.

Bankens nye kontrollmodell startet opp etter sommeren i 2019 og er i ferd med å bli godt innarbeidet på alle nivåer i banken. Ny modell er med på å høyne driftskvaliteten i hele organisasjonen ytterligere, ved at det flere ganger i året foretas kontroller av definerte risikoområder.

Styret har fortløpende vurdert kapitalbehovet gjennom ICAAP-beregninger. I 2017 ble det gjennomført beregninger av Pilar II – SREP tillegg for banken. Dokumentasjon av bankens beregninger ble sendt Finanstilsynet som i sin endelige rapport fastsatte Pilar II – SREP tillegget til 2,2 %.

Styret anser bankens kapitaldekning som fullt ut betryggende. Årets rapport vedrørende kvalitetssikring og internkontroll er avlagt og forelagt styret.

I løpet av 2019 er det rapportert 1 sak til Økokrim som relateres til hvitvasking av penger.

RESULTATREGNSKAPET

Driftsresultat før tap viser et overskudd på kr. 47.828.000 mot kr. 36.867.000 i 2018. Dette utgjør i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital 1,38 % (1,16 %). Resultatet av ordinær drift etter skatt var Kr. 35.050.000 mot kr. 28.750.000 i 2018, som utgjør 1,01 % (0,91 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Vår beholdning av verdipapirer er bokført til laveste verdi av anskaffelseskost eller markedsverdi. Eigenkapitalrentabiliteten

etter skatt ble 9,2 %, noe som må betegnes som tilfredsstillende i lys av det lave rentenivået.

Rentenetto

Bankens hovedinntektskilde er rentenettoen. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter var i 2019 kr. 66,1 millioner. Dette er en oppgang på kr. 9,8 millioner siden 2018. Målt i forhold til den gjennomsnittlige forvaltningskapitalen ble rentenettoen økt med 0,14 prosentpoeng til 1,90 %. Banken har valgt å plassere en del av overskuddslikviditeten i pengemarkedsfond og i obligasjoner. Avkastningen på pengemarkedsfond blir ført som gevinst på verdipapirer og ikke på rentenettoen.

Nøkkeltall (i % av GFK)	2019	2018	2017	2016	2015
Rentenetto	1,90	1,77	1,76	1,74	1,91
Øvrige inntekter	1,01	0,94	1,07	1,03	0,93
Driftskostnader	1,54	1,54	1,65	1,54	1,69
Driftsresultat før tap	1,38	1,16	1,11	1,22	1,14
Tap på utlån	0,07	0,06	0,06	0,09	0,16
Driftsresultat etter skatt	1,01	0,91	0,86	0,95	0,73
Ek - forrentning % (etter skatt)	9,2	9,2	8,6	8,9	6,9

Økonomene har noe ulikt syn på hvordan rentenivået vil utvikle seg i 2020. Flertallet er av den oppfatning at rentene skal holde seg stabilt på nåværende nivå. Norges Bank legger ikke til grunn renteendring det kommende året, mot tidligere en forventning om en renteøkning. Dette som følge av noe svakere økonomiske nøkkeltall. Markedet priser inn fallende rentebane og med 50% sannsynlighet, en rentenedgang mot slutten av 2020.

Finanstilsynet gjør løpende vurderinger med hensyn til kapitalkrav i tilknytning til utlån til boligmarkedet. Dette vil kunne påvirke markedets tilgang på kapital og bankenes krav til inntjening og derigjennom markedrenten. Styret vil følge utviklingen av rentenettoen nøye.

Andre inntekter

Andre driftsinntekter har i 2019 hatt en god utvikling. Økningen i andre driftsinntekter ble i 2019 på kr. 5.267.000 til kr. 35.072.000. Hovedårsaken til økningen skyldes økte provisjonsinntekter og økte inntekter på verdipapirporteføljen. Provisjonsinntektene har økt som følge av at bankens porteføljer innen skade- og livsforsikring og kredittkort har hatt god

utvikling. Provisjonsinntektene fra Eika Boligkreditt AS har hatt en jevn og god økning i 2019 som følge av god økning i porteføljen og stabile marginer.

Driftskostnadene

De samlede driftskostnadene økte med kr. 4.329.000 til kr. 53.321.000 sammenlignet med året før. Driftskostnadene i % av driftsinntektene utgjorde 52,7 % (57,1 %) i 2019.

Økningen i driftskostnadene skyldes generell økning i lønns- og administrasjonskostnader, kostnader knyttet til oppstart av Lokalbankalliansen, samt IT- og utviklingskostnader.

Forvaltningskapitalen pr. utførte årsverk utgjorde ca. kr. 124 millioner kroner mot kr. 116 millioner kroner i 2018.

Kontroll med kostnadsutviklingen vil alltid være en av styrets viktigste oppgaver.

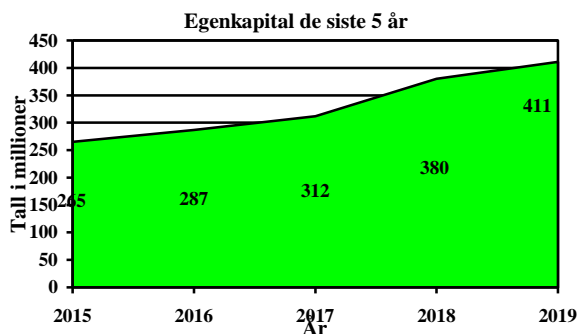
Kostnadsnivået er i stor grad et resultat av kvalitetskrav og totalt produkttilbud, og fra styrets side foretas en løpende vurdering av hva banken vil være best tjent med.

Etter styrets mening gir resultatregnskapet og balanse med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om årets virksomhet og bankens stilling ved årsskiftet. Det har etter styrets vurdering heller ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for banken etter regnskapsårets utgang.

Bankens årsregnskap er lagt frem med forutsetning om fortsatt drift, og styret kan bekrefte at forutsetningen for dette er tilstede.

EGENKAPITAL OG SOLIDITET

Med årets overskudd utgjør sparebankens fond kr. 365,2 millioner. I tillegg kommer bankens gavefond på kr. 5,0 millioner.

Banken gjennomførte i 2018 en vellykket fulltegnet første gangs emisjon og utstedte

400.000 Egenkapitalbevis til lokale kunder og investorer. Egenkapitalbevisene fordeler seg på 223 private og institusjonelle eiere. Banken fikk dermed tilført ny eierkapital på kr. 40 millioner som tillegges bankens egenkapital.

Den totale egenkapitalen utgjør dermed kr. 410,8 millioner, som tilsvarer 11,5 % (10,3 %) av samlet forvaltningskapital. Dette er årsaken til den store økningen i bankens egenkapital for 2018 – se figur over.

Egenkapitalrentabiliteten etter skatt var 9,2 % mot 9,2 % i 2018. Det lovbestemte minstekravet til kapitaldekning fastsetter at alle banker skal ha en kapitaldekning på minst 16,0 % inklusiv alle buffere. I tillegg kommer et fastsatt Pilar II tillegg på 2,2 %. Samlet gir dette et minimumskrav på 18,2 %. Ved utgangen av 2019 var kapitaldekningen for Drangedal Sparebank 22,92 %, mens den var 22,79 % pr. 31.12.2018. Ren kjernekapital var 19,09 %.

I tillegg til Sparebankens fond har banken utstedt 30 millioner i fondsobligasjoner og 40 millioner i ansvarlig obligasjonslån.

Styret vurderer fortløpende om banken har tilstrekkelig kapitaldekning.

Styret har vedtatt at banken skal ha konsolidert minimumsnivå på kapitaldekning som til enhver tid ligger minimum 1,0 % over lovens minimumskrav til banken. Dette inkluderer minstekrav, gjeldende bufferkrav og pilar 2 (SREP). Den samme bufferen gjelder også uvektet kjernekapitalandel.

Dette fører til følgende minimumsmål med dagens bufferkrav (konsolidert):

Ren kjernekapitaldekning	15,3 %
Kjernekapitaldekning	16,8 %
Kapitaldekning	18,8 %
Uvektet kjernekapitalandel	6,0 %

Styret anser bankens soliditet som tilfredsstillende.

ARBEIDSMILJØ, LIKESTILLING OG YTRE MILJØ

Ved utgangen av 2019 hadde banken 33 ansatte hvorav 9 på deltid. Dette utgjør til sammen 29,5 årsverk.

Sykefraværet i årets løp utgjorde 7,6 % av totale dagsverk, hvorav 0,1 % skyldes fravær med syke barn.

Sykefraværet har i 2019 fortsatt vært høyt, det har vært flere tilfeller av langtids sykefravær, dette er sammensatt og har flere årsaker. Stor aktivitet og arbeidsmengde medfører belastning for bankens medarbeidere over tid. Samtidig opplever banken at noen medarbeidere fortsatt har helsemessige plager i noe større grad tidligere år.

Tilsvarende tall for 2018 var 9,1 %.

Arbeidsmiljø

Drangedal Sparebank har som mål å være en attraktiv arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

Grunnlag for bankens virksomhet er krav til redelighet og forretningsmoral, og ansatte forventes å ha integritet og holdninger i samsvar med bankens etiske retningslinjer.

Samarbeidet med de ansatte og arbeidsmiljøet som helhet må betegnes som godt, og det er ikke iverksatt ekstraordinære arbeidsmiljøtiltak gjennom 2019. Avtale med Vestmar Bedriftshelsetjeneste er videreført samtidig som rutinene knyttet til HMS er gjennomgått. Bankens sikkerhetsutstyr blir jevnlig testet og sikkerhetsrutiner gjennomgått. De fysiske arbeidsforholdene anses å være gode, både hva angår utstyr og lokaliteter.

Det har ikke vært personskader eller materielle skader i løpet av året.

Pensjonsordning

Gammel AFP-ordning er avviklet og som erstatning for denne er det etablert en ny ordning. Den nye ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premieutbetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke de kommende årene. Dette betyr at ansatte kan gå av med AFP fra fylte 62 år.

Videre har bankens ansatte kollektiv pensjonsforsikring, gruppelivsforsikring og lovbestemt personalgarantiforsikring. Banken har i 2016 lukket sin ytelsesbaserte tjenestepensjon og konvertert gjenværende ansatte til innskuddsbasert tjenestepensjon. Fra 01.01.2017 trer en oppgradert innskuddsbasert tjenestepensjon i kraft. Den kollektive pensjonsforsikringen gir de ansatte tilleggspensjon fra fylte 67 år.

Av bankens 33 ansatte er 24 kvinner og 9 menn. I bankens ledergruppe er det 6 personer, 4 menn og 2 kvinner. Bankens styre består av 2 menn og 3 kvinner.

Lønn og øvrige arbeidsbetingelser fastsettes på bakgrunn av stilling, utdanning, erfaring og personlige egenskaper etter et bestemt fastlagt mønster. Det er for likeverdige stillinger ikke påviselige lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Det er styrets oppfatning at likestillingen i Drangedal Sparebank har funnet et naturlig mønster og at det i dag ikke er nødvendig å gjennomføre spesielle tiltak.

Banken forurensrer ikke det ytre miljøet, og det er derfor heller ikke gjennomført spesielle tiltak på området.

Banken har ikke drevet noen virksomhet innen området forskning og utvikling i 2019.

ARBEIDET I STYRET

Bankens styre har i 2019 bestått av:

- **Arne Lunde**, styrets leder
- **Jan Gunnar Tors**, styrets nestleder
- **Linda Amanda Celin**, styremedlem
- **Anne Marit Dalene**, styremedlem (ansattes repr.)
- **Anne Britt Kåsa**, styremedlem
- **Kai Tore Austad**, (fast møtende varamedlem til styret)

Styret har hatt 11 ordinære styremøter og 3 ekstraordinære styremøter i løpet av året, og behandlet 122 saker. Arbeidet i styret har i hovedsak vært å følge opp interne kontrollrutiner, rapportering og organisasjonsplan.

I løpet av 2019 har bankens styre og administrasjon jobbet med bankens strategi gjennom samarbeidet med bankene i Lokalbankalliansen.

Styret er opptatt av at banken har bærekraftig økonomisk utvikling for å

styrke sin posisjon som selvstendig lokal sparebank. Banken er tydelige på å tilby lokal rådgivning fra lokale kontor med lokale rådgivere, samtidig som banken i stor grad tilbyr alt av tilgjengelige digitale produkter og tjenester for kunder. Styret er bekymret for kostnadsutviklingen som følge av medlemskapet i Eika Alliansen, og har valgt å gå til oppsigelse av driftsavtalen med Eika Gruppen AS.

Banken skal oppfattes som den foretrukne i sine markeds områder hva gjelder kundeopplevelse, uavhengig på hvilken måte du er i kontakt med banken. Styret er opptatt av å utvikle bankens soliditet og ivareta høy aktivitet ved kontorene.

Styret har i 2019 jobbet med bankens tilgang på markedsområder og potensiale for ytterligere vekst. Styret har vurdert Skien kommune som et attraktivt marked med godt potensiale for tilgang på nye kunder. Basert på at banken fikk tilgang på lokale senior bankrådgivere, jobbet styret godt med å utrede grunnlaget for å etablere et avdelingskontor i Skien kommune. Prognoser fra Eika sin bankøkonom kvalitetssikret styrets arbeid. Bankens forstanderskap vedtok på ekstraordinært forstanderskapsmøte i september å etablere et avdelingskontor i Skien.

Styret har også på dagsorden drøftelser av lokale og regionale utfordringer i det samfunnet vi lever og arbeider i. Styret samarbeider meget godt, og det er stor enighet om de fremtidige veivalg for banken.

UTSIKTENE FOR DET KOMMENDE ÅR

Banken står godt rustet ved inngangen til 2020. Bankens soliditet er styrket betydelig ved etablering av eierandelskapital og likviditets-situasjonen er tilfredsstillende. Bankens lønnsomhet og soliditet gjør banken godt rustet til å opprettholde en sterk konkurransekraft i tiden som kommer. Styret forventer at konkurransebildet i bankmarkedet vil være i endring og fortsatt vil kreve god konkurranse kraft.

Banken har godt potensiale for vekst i sine marked, særlig i Grenland hvor banken har vært tilstede i Porsgrunn fra 2005 og med utvidet og oppgradert kontoret i Storgata fra 2018.

2020 blir et spennende år for banken.

I mars åpner banken et avdelingskontor på Myren i Skien kommune, med 3 lokale senior rådgivere. Banken påregner god tilgang på nye bankkunder som vil bidra til god vekst i mange år fremover.

Banken jobber også aktivt med etablering av Lokalbankalliansen, sammen med 10 andre lokale sparebanker. Dette arbeidet vil kreve ressurser fra banken i de 2 til 5 neste årene.

Man budsjetterer med et godt resultat for 2020. Styret vektlegger lønnsom vekst, samt en forsvarlig avkastning på egenkapitalen.

Inntektsutviklingen er god og forventes fortsatt å ha god utvikling.

Kostnadsutviklingen i banken er positiv og under betydelig fokus. og forventes å være svakt økende i 2020 som følge av blant annet etablering av avdelingskontor i Skien, samt oppbygging av Lokalbankalliansen. I tillegg kommer generell kostnadsøkning, investeringskostnader og tøffere konkurranse.

Det årlige driftsresultatet forventes å bli godt, og vil i en viss utstrekning være avhengig av utviklingen i rentenivået og veksten i banken.

DISPONERING AV ÅRETS OVERSKUDD

Årsoverskuddet på kr. 35.050.000 etter skatt foreslår styret disponert slik:

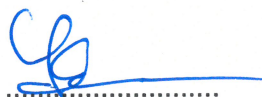
Gaver	kr	600.000
Gavefond	kr	500.000
Utbytte	kr	3.200.000
Utjevningsfond	kr	497.047
Overføres sparebankens fond	kr	30.252.953

TAKK

Styret vil til slutt rette en varm takk til våre mange kunder, både nye og gamle, for den tilliten de har vist banken ved å bruke den til sine forretninger. Styret retter også en varm takk til bankens medarbeidere for stor innsats og godt samarbeid i et hektisk og krevende år. Styret er stolte over den måten medarbeiderne mestrer alle oppgavene på og kjenner seg overbevist om at utfordringene som ligger foran oss vil bli håndtert på en fullt ut tilfredsstillende måte.

Drangedal 31. desember 2019
25. februar 2020

Arne Lunde
Styrets leder

Jan Gunnar Tors
Styrets nestleder

Linda Amanda Celin
Styremedlem

Anne Britt Kåsa
Styremedlem

Anne Marit Dalene
Styremedlem
Ansattes representant

Kjell Nærum
Banksjef

Drangedal Sparebank

RESULTATREGNSKAP

(Beløp angitt i hele kroner).

	2019	2018
Renteinntekter og lignende inntekter		
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.532.182	413.460
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	111.899.435	93.019.377
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende inntekter	3.148.110	2.866.702
Andre renteinntekter og lignende inntekter	-49.170	-
Sum renteinntekter og lignende inntekter	116.530.557	96.299.539
Rentekostnader og lignende kostnader		
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	2.149.495	1.209.244
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	32.976.753	27.027.324
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	10.602.082	8.094.400
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	3.138.910	2.438.085
Andre rentekostnader og lignende kostnader (Bankenes Sikringsfond)	1.587.022	1.477.377
Sum rentekostnader og lignende kostnader	50.454.262	40.246.430
I. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	66.076.295	56.053.109
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		
Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	4.690.189	3.810.798
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	4.690.189	3.810.798
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		
Garanti provisjon	289.236	272.380
Andre gebyrer og provisjonsinntekter (note 10)	28.974.401	26.662.118
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	29.263.637	26.934.498
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		
Andre gebyrer og provisjonskostnader	1.774.487	2.192.277
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	1.774.487	2.192.277
Netto verdiendr. og gevinst/tap på valuta og verdip. som oml.midl.		
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	56.800	108.450
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	2.325.409	693.720
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater	469.100	444.638
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	2.851.309	1.246.808
Andre driftsinntekter		
Driftsinntekter faste eiendommer	-	-
Andre driftsinntekter	42.237	5.701
Sum andre driftsinntekter	42.237	5.701
II Netto andre driftsinntekter	35.072.885	29.805.528
III Sum driftsinntekter	101.149.180	85.858.637
Lønn og generelle administrasjonskostnader		
Lønn m.v		
Lønn (note 14 og 16)	20.915.430	18.749.310
Pensjoner (note 15)	2.203.215	2.077.681
Sosiale kostnader	5.013.292	4.499.893
Administrasjonskostnader	16.415.966	15.100.467
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	44.547.903	40.427.351
Avskrivning m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		
Ordinære avskrivninger (note 18)	1.243.066	1.068.824
Sum avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	1.243.066	1.068.824
Andre driftskostnader		
Driftskostnader faste eiendommer	221.066	276.018
Andre driftskostnader (note 17)	7.308.672	7.219.355
Sum andre driftskostnader	7.529.738	7.495.373
IV Sum driftskostnader	53.320.707	48.991.548
V Driftsresultat før tap	47.828.473	36.867.089
Tap på utlån, garantier m.v.		
Tap på utlån (note 4)	2.132.246	1.710.126
Tap på garantier m.v.	-	-
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2.132.246	1.710.126
Nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler		
Nedskrivning	-	-
Gevinst	215.064	1.770.363
Sum nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler	215.064	1.770.363
Skatt på ordinært resultat (note 19)	10.861.291	8.177.326
VI Resultat av ordinær drift etter skatt	35.050.000	28.750.000
VII Resultat for regnskapsåret	35.050.000	28.750.000
Overføringer og disponeringer		
Avsatt til utbytte	3.200.000	292.000
Overført til sparebankens fond	30.252.953	27.827.453
Overført til gaver	1.100.000	600.000
Overført til utjevningfond	497.047	30.547
Sum disponeringer (note 20)	35.050.000	28.750.000

Drangedal Sparebank

BALANSE

(Beløp angitt i hele kroner).

EIENDELER

	31.12.2019	31.12.2018
Kontanter og fordringer på sentralbanker	72.972.908	71.846.386
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	77.351.361	93.003.492
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist (note 8)	3.000.000	3.000.000
sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	80.351.361	96.003.492
Utlån til og fordringer på kunder		
Kasse-/drifts- og brukskreditter	247.642.656	226.084.674
Byggelån	110.294.712	67.819.455
Nedbetalingslån	2.839.063.135	2.557.000.140
Sum utlån før spesifiserte og uspes. tapsavsetninger	3.197.000.503	2.850.904.269
Individuelle nedskrivninger på utlån	-9.292.311	-9.322.999
Gruppevise nedskrivninger på utlån	-5.115.000	-4.865.000
Sum netto utlån og fordringer på kunder (note 4)	3.182.593.192	2.836.716.270
Overtatte eiendeler	300.000	300.000
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		
Utstedt av andre		
Sertifikater og obligasjoner	148.974.400	149.874.400
Sum sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning (note 7)	148.974.400	149.874.400
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis (note 9)	158.055.069	136.283.209
Eierinteresser i tilknyttede selskaper		
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper	-	-
Eierinteresser i konsernselskaper		
Eierinteresser i andre konsernselskaper	-	-
Immaterielle eiendeler		
Utsatt skattefordel (note 19)	8.039	43.581
Andre immaterielle eiendeler	-	-
Sum immaterielle eiendeler	8.039	43.581
Varige driftsmidler		
Maskiner, inventar og transportmidler	6.694.900	5.885.100
Bygninger og andre faste eiendommer	2.243.600	1.603.100
Sum varige driftsmidler (note 18)	8.938.500	7.488.200
Andre eiendeler		
Andre eiendeler	3.968.629	3.078.895
Sum andre eiendeler	3.968.629	3.078.895
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatt inntekter		
Opptjente ikke mottatte inntekter	10.221.467	7.116.147
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	158.377	103.124
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	10.379.844	7.219.271
SUM EIENDELER	3.666.541.942	3.308.853.704

Drangedal Sparebank
BALANSE

	31.12.2019	31.12.2018
GJELD OG EGENKAPITAL		
GJELD:		
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	60.833	-
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	100.000.000	100.000.000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner (note 5)	100.060.833	100.000.000
Innskudd fra og gjeld til kunder		
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	1.721.127.340	1.634.504.172
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	850.183.564	668.399.918
Sum innskudd fra og gjeld til kunder (note 5)	2.571.310.904	2.302.904.090
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		
Sertifkatgjeld	-	55.000.000
Obligasjonsgjeld	487.913.625	386.010.322
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (note 5)	487.913.625	441.010.322
Annen gjeld		
Annen gjeld	19.806.717	20.269.999
Sum annen gjeld (note 5)	19.806.717	20.269.999
Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter	6.688.667	5.201.597
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser	-	-
Utsatt skatt	-	-
Sum avsetn. for pål. kostnader og forpliktelser	-	-
Ansvarlig lånekapital		
Evigvarende ansvarlig lånekapital (fondsobligasjon)	30.000.000	29.959.000
Annen ansvarlig lånekapital	40.000.000	29.997.500
Sum ansvarlig lånekapital (note 6)	70.000.000	59.956.500
SUM GJELD	3.255.780.746	2.929.342.508
Egenkapital		
Egenkapitalbevis	40.000.000	40.000.000
sum innskutt egenkapital (note 20)	40.000.000	40.000.000
Sparebankens fond	365.233.602	334.980.649
Gavefond	5.000.000	4.500.000
Utjevningsfond	527.594	30.547
Sum opptjent egenkapital (note 20)	370.761.196	339.511.196
SUM EGENKAPITAL	410.761.196	379.511.196
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	3.666.541.942	3.308.853.704
POSTER UTENOM BALANSEN		
Betingede forpliktelser		
Garantier	28.198.358	27.208.805
Andre forpliktelser	106.118.128	90.658.719
Sum betingede forpliktelser (note 12)	134.316.486	117.867.524

Drangedal, 31. desember 2019
25. februar 2020

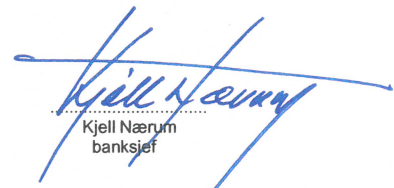

Arne Lunde
styrets leder

Linda Amanda Celin
styremedlem

Anne Britt Kåsa
styremedlem

Jan Gunnar Tors
styrets nestleder

Anne Marit Dalene
ansattes representant

Kjell Nærum
banksjef

Drangedal Sparebank

KONTANTSTRØM ANALYSE

(Beløp i hele 1000 kr)	2019	2018	2017
Årets avdrag på nedbetalingslån mv til kunder	1.003.119	804.689	811.863
Nydiskonterte nedbetalingslån mv i året til kunder	-1.287.600	-1.056.900	-1.140.100
Endring i saldo på kreditter	-64.034	-42.808	-36.414
Rente- og provisjonsinnbetalinger på utlån	108.794	92.373	83.016
Inngått på tidligere års konstaterte tap på utlån	505	2.205	405
Endring i overtatte eiendeler	0	0	0
Kontantstrøm fra utlånsvirksomheten (A)	-239.216	-200.441	-281.230
Endring i saldo på innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	86.623	57.290	108.738
Endring i saldo på innskudd fra kunder med avtalt løpetid	181.784	61.221	121.036
Renteutbetalinger til kunder	-32.977	-27.027	-26.041
Kontantstrøm fra innskuddsvirksomheten (B)	235.430	91.484	203.733
Endringer i verdipapirer som holdes på kort sikt	-6.953	12.520	26.872
Kursgevinster/-tap på verdipapirer som holdes på kort sikt	2.382	653	2.465
Renteinnbetalinger på obligasjoner og sertifikater	3.148	2.867	3.220
Mottatt aksjeutbytte på aksjer som holdes på kort sikt	505	480	388
Kontantstrøm fra verdipapirinvesteringer (C)	-918	16.520	32.945
Endring i fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	-1.500	-1.500
Renteinnbetalinger fra innskudd i kredittinstitusjoner	1.532	413	312
Kontantstrøm fra innskudd i kredittinstitusjoner (D)	1.532	-1.087	-1.188
Andre inntekter	29.725	27.385	26.107
Betalbare driftskostnader	-55.439	-51.591	-50.613
Betalbar skatt	-8.074	-6.982	-6.348
Gaver	-640	-612	-480
Endring i andre eiendeler	-890	1.474	1.201
Endring i periodiseringer	1.074	955	12
Endring i annen gjeld	-5.823	3.978	938
Resterende kontantstrøm fra løpende drift (E)	-40.067	-25.393	-29.183
KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN (A+B+C+D+E=F)	-43.239	-118.917	-74.923
Endring i innskudd fra kredittinstitusjoner	61	50.000	46.458
Endring i finansiering ved utstedelse av verdipapirer	46.904	50.771	74.653
Endring i finansiering fra ansvarlig lånekapital	10.043	27	4.967
Renteutbetalinger på finansiering	-15.890	-11.741	-10.011
Utbetalinger av utbytte	-292	0	0
Emisjon egenkapitalbevis	0	40.000	0
Kontantstrøm fra finansiering (G)	40.826	129.057	116.067
Investert i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-2.693	-4.429	-88
Salg av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler til salgpris	0	0	0
Netto kjøp/salg av langsiktige verdipapirer	-13.604	-9.779	-5.243
Utbytte på anleggsaksjer	4.185	3.331	3.574
Kontantstrøm fra investeringer i varige driftsmidler (H)	-12.112	-10.877	-1.757
ENDRING I LIKVIDITETSBEHOLDNING (F+G+H)	-14.525	-737	39.387
Likviditetsbeholdning 01.01.	164.849	165.586	126.199
Likviditetsbeholdning 31.12.	150.324	164.849	165.586
Likviditetsbeholdningen 31.12. består av:			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	72.973	71.846	66.334
Innskudd i og fordringer på banker uten avtalt løpetid	77.351	93.003	99.252
Sum likviditetsbeholdning 31.12.	150.324	164.849	165.586

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 1 Regnskapsprinsipper

Alle tall er oppgitt i 1000 kr dersom det spesifikt ikke er angitt noe annet.

Årsregnskapet er utarbeidet etter regnskapslovens regler, samt årsregnskapsforskriften for bank og gjeldende norske regnskapsstandarder og forskrifter.

Regnskapsprinsippene er benyttet konsistent i alle presenterte perioder.

Renter og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Gebyrer som er en direkte betaling for utførte tjenester tas til inntekt når de erverves. Gebyrer for etablering av låneavtaler tas til inntekt i samsvar med kostnadene som påløper ved lånebehandlingen.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader ved årslutt periodiseres og føres som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter tas til inntekt og føres som fordring i balansen.

Aksjeutbytte inntektsføres i det året de mottas.

Valuta; Utenlandske sedler er stilt i NOK etter midtkurs per 31.12.2019.

Utlån og garantier er bokført i henhold til gjeldende lover og forskrifter, herunder ny utlånsforskrift gjeldende fra 2006. Utlån til kunder er pr. 31.12.2019 vurdert til amortisert kost. Med amortisert kost menes historisk kost justert for mottatte avdrag samt nedskrivninger for tap. Nedskrivning på enkelte lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Dersom banken har bevilget flere lån til en og samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Disse lånegruppene er inndelt i ulike risikoklasser i samsvar med bankens risikoklassifiseringssystem. I tillegg er BM fordelt bransjemessig. Med utgangspunkt i risikoklassene innenfor PM og BM samt tilhørende relevant statistisk materiale er gruppevis nedskrivninger beregnet.

Når regnskapsposter vurderes til virkelig verdi, i motsetning til anskaffelseskost, benyttes observerte markedsv verdier eller verdianslag innhentet fra megler.

Den ytelsesbaserte pensjonsavtalen ble avvirket i 2016 og erstattet av en innskuddsbasert pensjonsordning som dekker kravene i loven om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonskostnader blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Se note 15.

Bankens ansatte inngår i en felles AFP-ordning. AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsette i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Pr. i dag lar det seg ikke gjøre å beregne bankens andel av forpliktelsen. Derfor behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie. AFP gir anledning til at ansatte kan velge å gå av med førtidspensjon ved fylte 62 år.

Langsiktig gjeld. Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/ underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering av løpende renter over lånets løpetid.

Kontantstrømoppstilling. Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generelt fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Regnskapsprinsipper – overgang til IFRS fra 2020.

Fra 2020 vil banken utarbeide første årsregnskap avlagt i samsvar med IFRS som fastsatt av EU i tråd med § 1-4, 1. ledd b) i forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Se mer informasjon og overgangsnoter fra side 39.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 2 Fordeling av inntekter på geografisk område

(Tallene i parentes gjelder for 2018, se note 4 for flere detaljer).

Banken har sine primære markedsområder i Drangedal, Kragerø og Grenlandskommunene.

Utlånene er fordelt med 25,7 % (27,5 %) i Drangedal kommune, 13,6 % (14,6 %) i Kragerø kommune, 38,5 % (36,2 %) i Grenlandskommunene og 22,2 % (21,7 %) i landet forøvrig.

Garantier er fordelt med 29,7 % (41,6 %) i Drangedal kommune, 12,1 % (20,9 %) i Kragerø kommune, 26,3 % (19,1 %) til Grenlandskommunene og 31,9 % (18,4 %) i landet forøvrig.

Note 3 Finansiell risiko

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine betalingsforpliktelser ved forfall. Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering og krav til egenkapital, samt krav til lengden på den tidsperioden hvor banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditetsprognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank. Tabellen nedenfor viser likviditetsrisikoen målt ved restløpetid til forfall på de ulike balansepostene. Den er satt opp ihht årsoppgjørskravets krav og gir ikke uten videre et fullstendig bilde av bankens likviditetsrisiko.

Bl.a. må det tas hensyn til:

- * at hoveddelen av kundeinnskuddene er plassert i det korteste løpetidsintervallet, til tross for at innskuddsmassen samlet sett er en av bankens mest stabile finansieringskilder
- * at også hovedtyngden av sertifikater og obligasjoner kan omgjøres til likvider langt raskere enn hva forfallstidspunktene på papirene tilsier, alternativt belånes i Norges Bank
- * at reell gjenstående løpetid på nedbetalingslån er kortere enn de formelle avdragsplanene pga ekstraordinære innbetalinger, med mer
- * lånemuligheter i Norges Bank og inngåtte avtaler om trekkrettigheter i andre banker

Innskuddsdekningen var ved utgangen av året på 80,4 % mot 80,8 % på samme tid i fjor. Nedgangen skyldes sterk utlånsvest og noe svakere innskuddsvest gjennom 2019. Det blir fra bankens side aktivt jobbet for å opprettholde en sterk innskuddsdekning. Likviditetssituasjonen må derfor kunne karakteriseres som tilfredsstillende for banken.

Pr. 31.12.2019 hadde banken følgende lånemuligheter i Norges Bank og avtalte trekkrettigheter:

Type	Låneadgang/ramme	Herav trukket beløp	Forfall på trekkramme
Låneadgang i Norges Bank	106.118	0	
Trekkrettigheter andre banker	165.000	0	Fornytes årlig

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Likviditetsrisiko – restløpetid for hovedpostene i balansen.

	Inntil 1 mnd.	1 – 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 – 5 år	Over 5 år	Uten restløpetid	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	72.973	-	-	-	-	-	72.973
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	77.351	-	-	3.000	-	-	80.351
Utlån til og fordringer på kunder	18.218	47.228	57.828	191.472	2.882.255	-	3.197.001
Nedskrivninger	-1.625	-	-1.533	-1.533	-5.007	-5.115	-14.407
Obligasjoner og sertifikater og andre rentebærende verdipapirer	5.000	5.000	34.998	98.976	5.000	-	148.974
Øvrige eiendeler	12.667	193	1.488	-	-	167.302	181.650
Sum eiendeler	184.584	52.421	92.781	292.321	2.882.248	162.187	3.666.542

Gjeld til kredittinstitusjoner	-61	-	-	-100.000	-	-	-100.061
Innskudd fra og gjeld til kunder	-1.639.241	-729.550	-36.560	-165.960	-	-	-2.571.311
Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapirer	-63.000	-	-100.000	-324.914	-	-	-487.914
Øvrig gjeld	-6.306	-5.829	-14.359	-	-	-	-26.495
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-70.000	-	-	-70.000
Egenkapital	-	-	-	-	-	-410.761	-410.761
Sum gjeld og egenkapital	-1.708.608	-735.379	-150.919	-660.874	-	-410.761	-3.666.542

Renter av ikke balanseførte finansielle derivater	-	11	-	-	-	-	11
Netto likviditetseksponering	-1.524.024	-682.947	-58.138	-368.553	2.882.248	-248.574	11

Renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldsposter har ulike rentebindingstider. Drangedal Sparebank styrer renterisikoen mot et ønsket nivå gjennom rentebindingen på utlån, plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater. Videre foretas det fortløpende analyser for å avdekke bankens renterisiko.

Bankens balanseposter er nærmest uten renteeksponering (normal varslingstid) med unntak av beholdningen av obligasjoner og sertifikater. Beholdningen av obligasjoner og sertifikater har en gjennomsnittlig rentedurasjon på 0,15 år. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på kr 220.389,- ved årets slutt.

I løpet av året har det kun blitt foretatt mindre endringer i bankens obligasjonsbeholdning, noe som medfører at det heller ikke er endringer i renterisikoprofilen.

Banken har egen kassebeholdning med valuta. Beholdningen pr. 31.12.2019 var nok 475.845,-, og beholdningen er bokført til virkelige kurser 31.12.2019.

Renterisiko – renteendringstidspunkt for hovedpostene i balansen.

	Inntil 1 mnd.	1 – 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	Over 5 år	Uten renter	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	66.331	-	-	-	-	6.642	72.973
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	77.351	-	-	-	-	3.000	80.351
Utlån til og fordringer på kunder	3.272	3.140.677	10.460	36.944	5.648	-	3.197.001
Nedskrivninger	-	-9.292	-	-	-	-5.115	-14.407
Obligasjoner og sertifikater og andre rentebærende verdipapirer	69.040	138.079	-	-	-	-	207.119
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	123.505	123.505
Sum eiendeler	215.994	3.269.464	10.460	36.944	5.648	128.032	3.666.542

Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-100.061	-	-	-	-	-100.061
Innskudd fra og gjeld til kunder	-146.060	-2.425.251	-	-	-	-	-2.571.311
Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapirer	-163.000	-325.000	-	-	-	86	-487.914
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	-26.495	-26.495
Ansvarlig lånekapital	-	-70.000	-	-	-	-	-70.000
Egenkapital	-	-	-	-	-	-410.761	-410.761
Sum gjeld og egenkapital	-309.060	-2.920.312	-	-	-	-437.170	-3.666.542

Netto pålydende på ikke balanseførte finansielle derivater	-	-40.000	-	-	-	-	-40.000
Netto renteeksponering	-93.066	309.152	10.460	36.944	5.648	-309.138	-40.000

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Finansielle derivater

Formål og beskrivelse av inngåtte avtaler

Banken har inngått renteswapavtaler for å redusere bankens eksponering overfor svingninger i rente/avkastning på poster innenfor balansen. Avtalene er rene sikringsforretninger. Renteswapavtalene medfører en avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode. Vi har pr. 31.12.2019 i alt 56,3 millioner kroner i fastrenteutlån til våre kunder. Vi har inngått renteswapavtaler pålydende 40 millioner kroner for å sikre disse. Vi anser resterende beløp som er usikret for ubetydelig risiko for banken.

Regnskapsmessig behandling - regnskapsprinsipper

Avtaler som er inngått for å redusere bankens eksponering overfor svingninger i rente/avkastning av balanseposter, er definert som sikringsforretning. Finansielle derivater som er sikringsforretninger verdsettes etter samme prinsipper som den sikrede post. Det fremkommer således ikke noen isolerte gevinster eller tap på disse. Netto resultat av rentebytteavtalene er ført mot rentekostnader og renteinntekter.

Risikofaktorer

Kursrisikoen er knyttet til verdiutviklingen på definerte aksjeindekser på børser og utviklingen på rentemarkedet i Norge. Bankens kredittrisiko i forbindelse med bytteavtalen vurderes som ubetydelig.

Virkelig verdi - markedsverdi

Verdievalueringen er basert på indikativ gjennomsnittspris (av kjøp og salg) og forutsetter at bytteavtalen løper fram til forfall. Vurderingen er ment for evalueringsformål for det aktuelle tidspunkt og er ikke nødvendigvis sammenfallende med den verdi kontrakten ville hatt dersom denne hadde blitt omsatt i markedet på dette tidspunkt.

Rentebytteavtaler utenom balansen		Nominelt beløp	Markedsverdi
Sikringsportefølje / Instrument	Løpetid		
Renteswapavtaler for sikring av fastrenteutlån til kunder	2015 - 2020	10.000	10.008
Renteswapavtaler for sikring av fastrenteutlån til kunder	2015 - 2025	20.000	20.132
Renteswapavtaler for sikring av fastrenteutlån til kunder	2017 - 2022	10.000	10.113
Sum renteswapavtaler		40.000	40.253

Note 4 Utlån og tap på utlån

Utlån og garantier er bokført i henhold til gjeldende lover og forskrifter, herunder utlånsforskrift fastsatt 21. desember 2004 med ikrafttredelse 1. januar 2006. Utlån til kunder er pr. 31.12.2019 vurdert til amortisert kost. Med amortisert kost menes historisk kost justert for mottatte avdrag samt nedskrivninger for tap. Da banken kun har en uvesentlig andel utlån med fastrente eller med fast margin anses amortisert kost å tilsvare virkelig verdi også for disse lånene.

Etableringsgebyrer som belastes kunden ved låneopptak, inntektsføres direkte.

Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanse-, overtrekkslister og nedenfor nevnte risikoklassifiseringssystem.

Misligholdte og tapsutsatte lån:

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er innekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket.

Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdte, men hvor kundenes økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt og det er foretatt individuell nedskrivning.

Bokføring av renter:

Når det er foretatt nedskrivning på et engasjement skal det vurderes om renter utgjør deler av den forventede kontantstrømmen. I de tilfeller der det ventes at kunden helt eller delvis ikke vil betale renter, vil inntektsføringen bli stoppet, og beregnede renter vil bli ført som opptjente ikke mottatte inntekter i balansen.

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige. Dette omfatter tap hvor banken har mistet sitt krav overfor debitor ved konkurs, stadfestet gjeldsneemd, tvangspant som ikke har ført fram, rettskraftig dom eller inngått avtale. Der de vurderte sikkerheter åpenbart ikke dekker engasjementet, blir det alltid vurdert nedskrivning ved mislighold. I slike tilfeller blir nedskrivningen alltid foretatt når mislighold har lengre varighet enn 90 dager. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtagelse av sikkerheter.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Nedskrivning på enkelte lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Dersom banken har bevilget flere lån til en og samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån.

Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Disse lånegruppene er inndelt i ulike risikoklasser i samsvar med bankens risikoklassifiseringssystem, som er beskrevet nærmere nedenfor. I tillegg er BM fordelt bransjemessig. Med utgangspunkt i risikoklassene innenfor PM og BM samt tilhørende relevant statistisk materiale er gruppevise nedskrivninger beregnet.

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med inndrivelse av engasjementer og som er ment for rask realisasjon, bokføres i balansen som omløpsmidler. Eiendelene vurderes til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

Bankens utlånspraksis tilsier at det ikke gjennomføres reforhandling av utlån med bakgrunn i at mislighold vurderes å være nær forestående. Refinansieringer, reforhandling av vilkår og øvrige endringer av engasjementer skjer med bakgrunn i reelle kredittmessige vurderinger.

Tabell over risikofordelt utlånsportefølje pr 31.12.2019.

Banken bruker et risikoklassifiseringssystem som deler kundene i klasser fra 1 – 12. Klasse 1 – 3 er lav risiko, klasse 4 – 7 er middels risiko og klasse 8 – 10 er høy risiko. Klasse 11 er misligholdte engasjementer og klasse 12 er tapsutsatte engasjementer. Modellen innhenter tilgjengelig informasjon om kunden og beregner sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av de kommende 12 måneder. Modellen sier ikke noe om hvilken tapsrisiko det er i engasjementet, kun sannsynlighet for mislighold.

Risikomatrise:

	Brutto utlån		Garantier		Trekkfasiliteter		Individuelle nedskrivninger	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Lav risiko	67,5%	70,1%	62,4%	71,1%	78,7%	76,7%		
Middels risiko	25,0%	23,4%	22,9%	19,4%	16,0%	18,4%		
Høy risiko	6,6%	5,5%	12,2%	7,1%	5,1%	4,4%		
Misligholdte	0,1%	0,1%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	18,3%	11,6%
Tapsutsatte	0,8%	0,9%	0,0%	2,4%	0,2%	0,5%	81,7%	88,4%
Ikke klassifisert	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		
Sum %	100%	100%	100%	100%	100 %	100 %	100%	100%
Beløp i kr. 1 000	3.197.000	2.850.904	28.198	27.209	187.057	156.003	9.293	9.323

Banken benytter to hovedmodeller for risikoklassifisering, en for personmarked og en for bedriftsmarked. Begge hovedmodellene er delt inn i tre delmodeller, ekstern (generisk) modell, intern (atferds) modell og makromodell. Delmodellene har ytterligere modellsplitt for bedre å finne optimal vektning av variablene i modellene. Modellene er bygd opp slik at kunden vurderes etter en rekke variabler, for hver variabel får kunden poeng. Høyere samlet poeng gir bedre risikoklasse for kunden.

Banken vektlegger risiko ved prising av engasjementer. Normalt vil det derfor være en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån. De lån som har lavest rente har også tilsvarende lav risiko.

Overvåking av kredittrisiko og oppfølging av tapsutsatte engasjementer tillegges stor vekt i banken. Kredittrisiko overvåkes bl.a. gjennom misligholdsrapportering, restanserapportering og risikoklassifisering. Ettersom bankens system for risikoklassifisering er relativt nytt, foreligger det ingen fullgod historikk for å predikere gjennomsnittlig forventet tapsnivå for hver risikogruppe. Basert på erfaringstall og den sammensetning banken har i næringslivsporteføljen, antas forventet gjennomsnittlig årlig tap å utgjøre mindre enn 0,30 % for perioden 2020 – 2024. Størstedelen av tapene vil forventes å komme i høy og middels risikoklasse. Tapsnivået i person- og næringslivsmarkedet har generelt vært lavt i flere år, men man forventer at dette vil øke noe de neste årene med bakgrunn i økende rentenivå og svakere vekst i norsk økonomi. Banken fører en forholdsvis konservativ linje med hensyn til sikkerhetskrav knyttet til utlån. Risikoen

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

for tap på utlån kan bl.a. avhjelpes hvis banken utfører et godt håndverk ved kredittvurderingen, aktiv bruk av risikoklassifiseringssystem, oppfølging av hvert enkelt problemengasjement og gode inkassorutiner.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntekter. Dette vil også gjelde for næringslivsengasjementer i gruppen lav og middels risikogrupper, mens tap i risikogruppe høy forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Engasjementenes rente- og avdragsbetingelser

Bankens rente- og avdragsbetingelser reflekterer i store trekk de avgitte sikkerheter og den økonomi som foreligger på det enkelte engasjement. Banken har standardisert sine betingelser i en prislister som er tilgjengelig for våre kunder.

Utgangspunktet er at et lån med en lavere risiko prises lavere enn et lån med en høyere risiko. Derfor vil lån med pant i bolig innenfor 60 % av verdien prises lavere enn lån med dårligere sikkerhet.

Tabell over utlån og garantier fordelt etter sektor

Sektor	Utlån		Garantier	
	2019	2018	2019	2018
Offentlig sektor	-	-	-	-
Næringsdrivende	481.500	421.839	11.314	8.235
Personmarkedet	2.715.500	2.429.065	16.884	18.974
Sum	3.197.000	2.850.904	28.198	27.209

Geografisk fordeling

Ingen del av bankens utlån eller garantier for 2019 eller 2018 anses ytet til spesielle geografiske risikoutsatte områder. Det vises til bankens oversikt over utlån og garantier fordelt på geografiske områder.

Tabell over utlån og garantier fordelt etter geografisk område

Geografisk område	Utlån		Garantier	
	2019	2018	2019	2018
Drangedal	823.042	782.812	3.713	4.015
Kragerø	433.255	416.339	1.508	2.017
Grenland *	1.229.339	1.032.042	3.289	1.841
Telemark for øvrig	134.893	105.928	2.302	1.085
Oslo *	165.765	161.919	15.700	17.550
Andre	410.706	351.864	1.686	701
Sum	3.197.000	2.850.904	28.198	27.209

* Garantier i Oslo er garantier for lån formidlet til Eika Boligkreditt.

* Grenland inkluderer Skien, Porsgrunn, Siljan og Bamble.

Diverse fordeling på viktige næringer

	Brutto utlån		Garantier		Trekkfasiliteter		Misligholdte Engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle nedskrivninger	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Personkunder	2.715.500	2.429.066	16.884	18.974	119.729	106.378	7.462	4.780	10.159	7.995	5.753	4.059
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	30.000	20.000	-	-	-	-	-	-
Viktige næringer:												
Primærnæringer	53.493	38.085	126	201	4.483	1.755	-	-	-	-	-	-
Industri og bergverk	15.105	13.460	60	60	1.763	1.659	-	105	646	1.796	530	335
Bygg, anlegg, kraft, vann	76.659	63.418	4.643	2.230	10.759	6.714	-	-	-	1.288	-	1.167
Handel, hotell og rest.	22.372	21.043	775	815	8.989	7.462	40	-	817	4.373	529	1.911
Transport, kommun.	13.764	8.141	3.903	3.099	1.362	2.301	-	-	-	-	-	-
Eiendomsdrift, fin.tj.ytelse	260.545	236.726	1.329	1.259	7.771	8.469	-	-	6.040	6.096	1.355	725
Tjenesteytende ellers	39.562	40.965	478	571	2.201	1.265	-	-	4.504	4.624	1.126	1.126
Totalt	3.197.000	2.850.904	28.198	27.209	187.057	156.003	7.502	4.885	22.166	26.172	9.293	9.323

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Oversikt over øvrige tapsutsatte garantier

Øvrige tapsutsatte garantier	2019	2018	2017	2016	2015
Brutto tapsutsatte garantier	0	650	810	425	600
- individuelle nedskrivninger	0	0	0	0	0
=Netto tapsutsatte garantier	0	650	810	425	600

Banken har ikke misligholdte garantier.

Oversikt over totale misligholdte og øvrige tapsutsatte utlån

Misligholdte lån:	2019	2018	2017	2016	2015
Brutto misligholdte lån	7.502	4.885	2.070	6.845	1.440
- individuelle nedskrivninger	-1.700	-1.079	-73	-1.468	-473
=Netto misligholdte lån	5.802	3.806	1.997	5.377	967
Øvrige tapsutsatte lån:					
Brutto tapsutsatte lån	22.166	26.172	13.807	14.796	15.220
- individuelle nedskrivninger	-7.593	-8.224	-6.330	-5.424	-5.239
=Netto tapsutsatte lån	14.573	17.928	7.477	9.372	9.981

Oversikt over individuelle nedskrivninger

	Utlån til og fordring på kreditt-institusjoner	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Totalt
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.2018	0	6.403	0	6.403
- Periodens konstaterte tap, hvor tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger		332		332
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden		1.396		1.396
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden		1.949		1.949
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden		-93		-93
= Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2018	0	9.323	0	9.323
- Periodens konstaterte tap, hvor tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger		2.117		2.117
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden		825		825
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden		1.700		1.700
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden		-438		-438
= Individuelle nedskrivninger 31.12.2019	0	9.293	0	9.293

Oversikt over gruppevise nedskrivninger

	Utlån til og fordring på kreditt-institusjoner	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Total
Gruppevise nedskrivninger pr. 01.01.2018	0	4.586	0	4.586
+ Periodens endring i gruppevise nedskrivninger		279		279
= Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.2018	0	4.865	0	4.865
+ Periodens endring i gruppevise nedskrivninger		250		250
= Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.2019	0	5.115	0	5.115

Oversikt over kostnadsførte tap på utlån, garantier og kredittap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

	Kostnadsført på utlån	Kostnadsført på garantier	Kostnadsført på sertifikater, andre rentebærende verdipapirer
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-31	0	0
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	250	0	0
+ periodens konstaterte tap som tidligere er avsatt som ind. nedskrivning	2.118	0	0
+ periodens konstaterte tap som tidl ikke er avsatt som ind. nedskrivning	300	0	0
- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsført tap	-138	0	0
- syke renter (renteinntekter på lån med individuell nedskrivning)	-367		
= Periodens tapskostnad	2.132	0	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt individuelle nedskrivninger for tap

	2019	2018
Resultatførte renter	367	348

Note 5 Gjeld

Gjeld er bokført til opptakskurs. Renter blir løpende kostnadsført i regnskapet.

Gjeld til kredittinstitusjoner:	Særlige vilkår 31.12	Gj.snittlig rente
Lån/innskudd fra kredittinst. u/avtalt løpetid	0	
Lån/innskudd fra kredittinst. m/avtalt løpetid	100.000	2,15 %

Det er tatt opp et lån i Kredittforeningen for Sparebanker (KFS) på 50 millioner kroner 18. september 2017. Lånet har flytende rente og forfaller 17. september 2021. Det er tatt opp et nytt lån i KFS på 50 millioner kroner 27. august 2018. Lånet har flytende rente og forfall 17. september 2021. Gjennomsnittlig rente er beregnet av gjennomsnittlig saldo og tid.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

	Isin NO	Opptatt år	Forfall	Nominell rente	Gj.snittlig rente	Gjeld pr. 31.12
Obligasjonslån	001 0783368	2017*	27.01.2020	2,66 %	2,40 %	63 mill.
Obligasjonslån	001 0806623	2017**	21.05.2021	2,59 %	2,19 %	125 mill.
Obligasjonslån	001 0831449	2018	31.08.2020	2,23 %	1,90 %	100 mill.
Obligasjonslån	001 0842545	2019	01.02.2022	2,61 %	2,29 %	100 mill.
Obligasjonslån	001 0863319	2019	10.03.2023	2,40 %	2,40 %	100 mill.

Alle lånene er avdragsfrie og med flytende rente. Gjennomsnittlig rente er beregnet av gjennomsnittlig saldo og tid.

*Opprinnelig lånebeløp 100 millioner kroner, kjøpt tilbake 37 millioner kroner i 2019.

**Opprinnelig lånebeløp 75 millioner kroner, økt lånebeløp med 50 millioner kroner i 2018.

Innskudd fra og gjeld til kunder	Særlige vilkår 31.12.19	Gj.snitt rentesats:
Innskudd fra og gjeld til kunder m/avtalt tid (BSU)	68.628	3,79 %

Annen gjeld

	2019
Betalbar skatt	10.858
Utbytte	3.200
Leverandørgjeld	1.655
Forskuddstrekk	1.066
Gaver	600
Diverse	2.428
Sum annen gjeld	19.807

Note 6 Ansvarlig lånekapital

	Valuta	Opptatt år	Forfall	Nominell rente	Rentekostnad	Beløp
Fondsobligasjon	nok	2017	evigvarende	5,57 %	1.627	30 mill.
Ansvarlig obligasjonslån	nok	2019	15.03.2029	4,12 %	1.289	40 mill.

Vi utstedte en ny fondsobligasjon 7. juni 2017. Rentebetingelsene er 3 mnd. NIBOR med et tillegg på 3,75 %-poeng. Ordinær call er første gang 7. juni 2022 og deretter på hver rentebetalingdato. Formålet med opptaket av fondsobligasjonen er å styrke bankens kjernekapital og ansvarlige kapital.

Ansvarlig obligasjonslån pålydende 30 millioner kroner ble call'et 19. mars 2019. 15. mars 2019 ble det utstedt ett nytt ansvarlig obligasjonslån pålydende 40 millioner kroner. Rentebetingelsene er 3 mnd. NIBOR med et tillegg på 2,30 %-poeng. Ordinær call er 15. mars 2024, og deretter på hver rentebetalingdato. Formålet med opptaket av det ansvarlige obligasjonslånet er å styrke bankens ansvarlige kapital og samtidig tilpasse seg nytt regelverk.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 7 Obligasjoner, sertifikater og andre rentebærende verdipapirer

Bankens beholdning i obligasjoner og sertifikater mv er klassifisert som øvrige omløpsmidler og anleggsmidler.

ØVRIGE OMLØPSMIDLER

	Pålydende	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Bokført verdi
Sertifikater og obligasjoner utstedt av banker og kredittforetak	60.000	60.000	60.255	60.000
Sertifikater og obligasjoner utstedt av boligkredittforetak (OMF)	89.000	88.974	89.412	88.974
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	0	0	0	0
Sum omløpsmidler	149.000	148.974	149.667	148.974

Andel børsnoterte / ABM	149.000	148.974	149.667	148.974
-------------------------	---------	---------	---------	---------

Sertifikater og obligasjoner er vurdert som øvrige omløpsmidler i en portefølje til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er ligningskurs pr. 31.12.2019. Alle verdipapirene har flytende rente og er i NOK. Gjennomsnittlig effektiv rente utgjør 2,13 % og er beregnet av gjennomsnittlig saldo i året.

ANLEGGSMIDLER

Vi hadde ingen obligasjoner vurdert som anleggsmidler pr 31.12.2019.

Note 8 Ansvarlig lånekapital i andre foretak

	2019	2018
Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	0	0
Ansvarlig lånekapital i kredittinstitusjoner	0	0
Ansvarlig lånekapital i sertifikater, obligasjoner (eiendelspost 6)	0	0
Ansvarlig lånekapital i Kredittforeningen for Sparebanker (eiendelspost 3)	3.000	3.000
Samlet ansvarlig lånekapital	3.000	3.000

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 9 Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

ØVRIGE OMLØPSMIDLER

Selskap	Foretaksnr.	Antall aksjer/andeler i vårt eie	Eierandel i %	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Bokført verdi
<i>Egenkapitalbevis:</i>						
Sparebanken Øst **)	NO937888937	43.126	*)	2.040	2.355	2.040
Skue Sparebank **)	NO837889812	14.940	*)	1.857	2.540	1.857
Helgeland Sparebank **)	NO937904029	5.574	*)	303	468	303
Hjelmeland Sparebank **)	NO937896581	7.467	*)	821	821	821
Totens Sparebank **)	NO937887787	7.083	*)	471	985	471
Kvinesdal Sparebank **)	NO937894805	8.176	*)	818	818	818
Sum egenkapitalbevis		86.366		6.310	7.987	6.310
<i>Aksjer og andeler:</i>						
NBNP 2 AS	NO998845467	590	*)	11	11	11
Pluss Likviditet (rentefond)	NO0010606023	20.974	*)	21.251	21.251	21.251
Holberg OMF (rentefond)	NO0010628035	215.408	*)	21.609	21.609	21.609
Odin Norsk Obligasjon (rentefond)	NO0010823495	10.191	*)	10.200	10.200	10.200
Eika Sparebank (rentefond)	NO0010095953	5.053	*)	5.085	5.085	5.085
Sum aksjer og andeler		252.216		58.156	58.156	58.156
Sum omløpsmidler				64.466	66.143	64.466

*) Ubetydelige eierandeler.

***) Andeler i finansinstitusjoner.

Bankens beholdning av børsnoterte egenkapitalbevis, aksjer og fondsandeler er klassifisert som øvrige omløpsmidler, og vurdert som en portefølje til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Ved fastsettelse av virkelig verdi er ligningsverdier eller observerbare markedsverdier pr. 31.12.2019 lagt til grunn.

ANLEGGSMIDLER

Selskap	Foretaksnr.	Antall aksjer/andeler i vårt eie	Eierandel i %	Anskaffelseskost	Virkelig verdi ***)	Bokført verdi
Scandinavisk Data Center	DK0183232751	2.446	*)	1.101		1.101
Spama A/S	NO916148690	100	*)	10		10
Telemarkreiser AL	NO948271966	10	*)	10		0
Drangedal Nærradio	NO965445706	20	*)	2		0
Bostrak Grendehus AL		100	*)	10		0
Buskerud Telemark Vestfold Inv. AS	NO977515157	400	*)	480		4
Drangedalsposten AS	NO980627942	20	*)	10		0
LB Samarbeidet AS		1.000	10%	100		100
VN Norge AS			*)	-		1
Eika VBB AS		1.115	*)	3.449		3.449
Eika Feeder AS			3,57%	199		199
Eika Gruppen AS **)	NO979319568	182.782	0,75 %	7.802		7.802
Eika Boligkreditt AS **)	NO885621252	19.326.539	1,58 %	80.923		80.923
Sum anleggsmidler				94.096		93.589
Sum aksjer, egenkapitalbevis og fond				158.562		158.055

*) Ubetydelige eierandeler.

***) Andeler i finansinstitusjoner.

****) Virkelig verdi er opplyst der slik verdi kan fastsettes.

Bankens beholdning av ikke børsnoterte aksjer og andeler er klassifisert som anleggsmidler, og er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

BEHOLDNINGSENDNINGER GJENNOM ÅRET AV VERDIPAPIRER SOM ER VURDERT SOM ANLEGGSMIDLER

	2019
Inngående balanse 01.01.2019	79.770
+ tilgang i året	13.925
- avgang i året	106
+/- reklassifiseringer	-
- nedskrivninger i året	-
+ reversering av tidligere års nedskrivning	-
Utgående balanse 31.12.2019	93.589

Note 10 Provisjoner og gebyrer

	2019	2018
Kredittformidling	10.159	8.995
Verdipapirforvaltning- og omsetning	1.501	1.451
Betalingsformidling	8.775	7.412
Forsikringstjenester	8.189	7.746
Annen virksomhet	350	1.058
Sum resultatregnskap post 4.2	28.974	26.662
Eiendomsomsetning og bestyrelse resultatregnskap post 7.1	0	0

Note 11 Forvaltning- og administrasjonstjenester

Banken forvalter startlån for Drangedal kommune for i alt 34,2 millioner kroner fordelt på 88 låntakere. Dette er midler som kommunen låner i Husbanken for videre utlån. Bankens oppgave er regulert i egen avtale og innebærer ingen kredittrisiko for banken.

Banken videreformidler lån til Eika Boligkreditt. Dette gjelder kun boliglån som er innenfor 60 % av markedsverdi. Vår portefølje pr. 31.12.2019 er 1.472,2 millioner kroner. Vi stiller garantier for en del av beløpet. Se note 12.

Note 12 Poster utenom balansen

Fordeling av garantiansvar	2019	2018
Betalingsgarantier	2.677	2.113
Kontraktsgarantier	5.074	2.628
Lånegarantier for formidlede lån til Eika Boligkreditt	15.700	17.550
Annet garantiansvar	4.747	4.918
Garanti overfor Bankenes Sikringsfond	0	0
Samlet garantiansvar	28.198	27.209
Forpliktelses:		
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter	187.057	156.003
Deponerte obligasjoner til sikkerhet for D-lån i Norges Bank	106.118	90.659
Sum forpliktelses utenom balansen	293.175	246.662

Note 13 Antall ansatte

Gjennomsnittlig antall ansatte har i løpet av regnskapsåret vært 33 som samlet utgjorde 29,5 årsverk. Fra 2006 er det innført obligatorisk tjenstepensjon. Vi har i mange år hatt tjenstepensjon for alle våre medarbeidere og oppfyller dermed kravet i lov om obligatorisk tjenstepensjon. Se note 15.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 14 Ytelser til ledende personer og tillitsvalgte

	Lønn/ honorarer	Pensjons- kostnader	Øvrig godtgj.	Sum
Ansatte:				
Banksjef Kjell Nærum	1.322	207	57	1.586
Styret:				
Styrets leder Arne Lunde	100	0	0	100
Styrets nestleder Jan Gunnar Tors	71	0	0	71
Styremedlem ansattes representant Anne Marit Dalene	67	0	0	67
Styremedlem Anne Britt Kåsa	59	0	0	59
Styremedlem Linda Amanda Celin	67	0	0	67
Fast møtende varamedlem Kai Tore Austad	48	0	0	48
Varamedlem ansattes representant Gro Bente Rønningen	4	0	0	4
Sum styrets medlemmer	416	0	0	416
Forstanderskapet:				
Forstanderskapets leder Tyke Tveit	27	0	0	27
Øvrige medlemmer av forstanderskapet (valgkomite)	9	0	0	9
Sum forstanderskapets medlemmer	36	0	0	36

Det er ingen avtaler som gir daglig leder, ledende ansatte eller noen av styrets medlemmer særskilte vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet/vervet. Det er utbetalt bonus på kr 25.000.- pr. årsverk til samtlige ansatte funksjonærer i 2019, inklusive ledende ansatte.

Revisjon.

Revisors godtgjørelse utgjorde kr 265.500.-. Denne fordeler seg med kr 169.700,- på revisjonstjenester, kr 46.750.- for andre attestasjonstjenester og kr 49.050.- for andre ikke-revisjonstjenester. Beløpene er eksklusive mva.

Note 15 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

AFP-ordningen er ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Innskuddsbasert pensjonsavtale

Alle bankens ansatte dekkes av en innskuddsbasert pensjonsavtale som oppfyller kravene til obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer ingen forpliktelse for banken utover en andel av lønn som hvert år må innbetales.

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:	2019	2018
Kostnadsført AFP-ordning	341	241
Kostnadsført innskuddsbasert tjenestepensjon	1.862	1.837
Sum pensjonskostnader	2.203	2.078

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 16 Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer og tillitsvalgte

	Lån	Garanti
Ansatte:		
Til banksjef Kjell Nærum	0	0
Til øvrige ansatte	37.814	0
Sum ansatte	37.814	0
Rentesubsidier av lån til ansatte	754	
Styret:		
Til styrets leder Arne Lunde	0	0
Til styrets nestleder Jan Gunnar Tors	0	0
Til de ansattes representant styremedlem Anne Marit Dalene	725	0
Til styremedlem Linda Amanda Celin	2.550	0
Til styremedlem Anne Britt Kåsa	0	0
Til fast møtende varamedlem Kai Tore Austad	0	0
Sum styrets medlemmer	3.275	0
Forstanderskapet:		
Til forstanderskapet leder Tyke Tveit	1.950	0
Til øvrige medlemmer av forstanderskapet	22.808	621
Sum forstanderskapets medlemmer	24.758	621

Vilkår for lån og garantier for øvrige ansatte er ikke opplyst, idet disse er gitt på standard vilkår, eller generelle vilkår som benyttes for ansatte.

Note 17 Andre driftskostnader

	2019	2018
Kostnader til leide lokaler	1.346	1.208
Forsikringer	105	107
Utgifter maskiner, inventar og bygningsteknisk	320	529
Eksterne tjenester	1.414	1.268
Honorar revisor	332	350
Kontingenter	2.711	2.870
Utgifter vedrørende egne obligasjoner	428	318
Diverse	653	569
Sum post 10.2 i resultatregnskapet	7.309	7.219

Note 18 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Faste eiendommer og varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere.

(beløp angitt i hele kroner)

Spesifikasjon	Maskiner/inventar/bil	Bygninger
Anskaffelseskost	8.851.099	8.378.862
Tidligere av- og nedskrevet	-2.965.999	-6.775.762
Bokført verdi pr. 01.01.2019	5.885.100	1.603.100
Tilgang i året	1.739.433	953.934
Avgang i året	0	0
Ordinære avskrivninger 2019	-929.633	-313.434
Bokført verdi pr. 31.12.2019	6.694.900	2.243.600
(balanse post 11.1 og 11.2)		
Lineære avskrivningssatser	10 – 33 %	3 – 8 %

Bokført verdi av bankbygget som ligger i Drangedal kommune utgjør kr 2.243.600,-. Bygget har et areal på 800 m2, og hele bygget utnyttes til egen virksomhet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Leieavtaler:

Banken har leietomt vedrørende bankens bygg i Drangedal sentrum. Leieavtalen utløper pr. 1.1.2060.

Avd. Sannidal: Leiekontrakt til lokaler til april 2024.

Avd. Porsgrunn: Leiekontrakt til lokaler til februar 2027.

Avd. Ulefoss: Leiekontrakt til lokaler til januar 2021.

Avd. Skien: Leiekontrakt til lokaler til januar 2030.

Note 19 Beregning av skattekostnad/midlertidige forskjeller:

(beløp angitt i hele kroner)

Spesifikasjon grunnlag skattefordel	31.12.2019	01.01.2019	Endring
Anleggsmidler	-32.157	-74.323	-42.166
Obligasjoner	0	-100.000	-100.000
Sum utlignbare forskjeller	-32.157	-174.323	-142.166
Utsatt skattefordel	-8.039	-43.581	-35.542

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Dette medfører at skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å kunne bli reversert langt frem i tid, ikke kan utlignes mot skatteøkende forskjeller som er reversert tidligere. Beregning av skatt/utsatt skattefordel er basert på 25 % skatt.

Grunnlag for årets betalbare skatt: (beløp angitt i hele kroner).	Grunnlag skatt	Betalbar skatt 25%
Ordinært resultat før skatt	45.911.292	
Ikke fradragberettigede kostnader	80.615	
Ikke skattepliktige inntekter	- 4.549.484	
Endringer i midlertidige forskjeller	-142.166	
Forskjell R-messig og S-messig gevinst aksjer og egenkapitalbevis	-669.627	
Grunnlag for betalbar inntektsskatt	40.630.630	10.157.657
Betalbar skattegjeld inntektsskatt pr. 31.12.		10.157.657
Betalbar skattegjeld formuesskatt pr. 31.12.		700.123
For mye avsatt skatt tidligere år		-32.031
Endring utsatt skattefordel		35.542
Årets skattekostnad på ordinært resultat		10.861.292

Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultat før skatt:	2019
25 % skatt av resultat før skatt	11.477.823
25 % skatt av permanente forskjeller	-1.320.165
For mye avsatt skatt tidligere år	-32.031
Formuesskatt	700.123
Beregnet skattekostnad	10.861.292
Effektiv skattesats	23,7%

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 20 Endringer i egenkapitalen

	Egenkapital bevis	Utjevningss- fond	Gavefond	Sparebankens fond	Sum Egenkapital
Egenkapital 01.01.2018	-	-	4.500	307.153	311.653
Emisjon egenkapitalbevis	40.000	-	-	-	40.000
Periodens resultat	-	31	-	27.827	27.858
Egenkapital 31.12.2018	40.000	31	4.500	334.980	379.511
Periodens resultat	-	497	500	30.2523	31.250
Egenkapital 31.12.2019	40.000	528	5.000	365.233	410.761

Disponering av årsresultat	2019	2018
Overført til gaver og gavefond	1.100	600
Overført til utjevningssfond	497	31
Overført til Sparebankens fond	30.253	27.827
Overført til utbytte	3.200	292
Sum	35.050	28.750

Note 21 Kapitaldekning

	2019	2018
Sparebankens fond	365.233	334.980
+ gavefond	5.000	4.500
+ innbetalt egenkapitalbeviskapital	40.000	40.000
+ utjevningssfond	528	31
- fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-61.834	-51.195
= ren kjernekapital	348.927	328.316
+ fondsobligasjon	30.000	29.959
= kjernekapital	378.927	358.275
+ ansvarlig lån	40.000	29.998
Netto ansvarlig kapital	418.927	388.273
Beregningsgrunnlag		
Kredittrisiko	1.726.910	1.624.610
Markedsrisiko	0	0
Operasjonell risiko	167.725	135.388
Avsetninger som ikke kan medregnes i ansvarlig kapital	-5.115	-4.865
Frادrag for ansvarlig kapital i andre finansinst. og vp.fond	-61.834	-51.195
Beregningsgrunnlag	1.827.686	1.703.938
Ren kjernekapital i %	19,09 %	19,27 %
Kjernekapital i %	20,73 %	21,03 %
Ansvarlig kapital i prosent (kapitaldekning)	22,92 %	22,79 %

Myndighetenes minimumskrav til kapitaldekning er 16,0 % inkl. vedtatte buffere. I tillegg kommer det et Pilar 2 tillegg til vår bank på 2,2 %. For konsoliderte tall, se note 22.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 22 Nøkkeltall

<i>Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert</i>	2019	2018
Resultat		
Kostnader i % av inntekter	52,71 %	57,06 %
Kostnader i % av inntekter justert for verdipapirgevinster	54,24 %	57,90 %
Netto renteinntekter i % av FVK (gjennomsnittlig forvaltningskapital)	3,36 %	3,03 %
Netto rentekostnader i % av FVK	1,45 %	1,27 %
Netto rentemargin i % av FVK	1,90 %	1,77 %
Andre inntekter i % av FVK, eks verdipapirer	0,93 %	0,90 %
Tap i % av FVK	0,06 %	0,05 %
Resultat i % av FVK etter skatt	1,01 %	0,91 %
Egenkapitalavkastning etter skatt	9,24 %	9,23 %
Balanse		
Utlånsvekst siste 12 måneder	12,14 %	11,51 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overførte lån i Eika Boligkreditt	12,85 %	11,77 %
Andel lån til personkunder overført til Eika Boligkreditt av totale utlån til personkunder	35,16 %	34,60 %
Andel BM i forhold til totale utlån	15,06 %	14,80 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	11,66 %	5,43 %
Innskuddsdekning	80,43 %	80,78 %
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	19,09 %	19,27 %
Kjernekapitaldekning	20,73 %	21,03 %
Kapitaldekning	22,92 %	22,79 %
Leverage ratio	10,23 %	10,71 %
Soliditet konsolidert		
Ren kjernekapitaldekning	17,35 %	17,09 %
Kjernekapitaldekning	19,03 %	18,94 %
Kapitaldekning	21,23 %	20,79 %
Leverage ratio	8,34 %	8,40 %
Likviditet		
LCR	225 %	137 %
NSFR	134 %	139 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 23 Egenkapitalbevis

Nøkkeltall egenkapitalbevis	2019	2018
Eierbrøk	10,55 %	11,37 %
Resultat pr. egenkapitalbevis	9,24	0,81
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	101,32	100,08
Utbytte pr. egenkapitalbevis	8,00	0,73

Emisjonen ble registrert i Foretaksregisteret 26. november 2018.

20 største egenkapitalbevis eiere	Antall EK-bevis	Eierandel
Drangedal Kommune	40.500	10,1 %
Lascale Consulting AS	24.300	6,1 %
Haugholt Invest AS	16.200	4,1 %
Asbjørn Vaa Transport AS	16.200	4,1 %
Gunnar Dagfinn Jonskås	16.200	4,1 %
Aud Wefald	8.600	2,2 %
Ole Jørgen Wefald	8.600	2,2 %
Hans Knut Ringnes	8.600	2,2 %
Whitetail Webservice Ltd	8.600	2,2 %
Krutthuset AS	8.600	2,2 %
Markus Helmer Eskilt	8.600	2,2 %
Stiftelsen Oslo Lille Indremisjon	8.600	2,2 %
Arvid Grønheim	8.600	2,2 %
JV Entreprenør AS	8.300	2,1 %
Erling Sunde	8.300	2,1 %
Arne Jørgen Melås	8.200	2,1 %
Odd Ståle Olsen	6.600	1,7 %
Mariann Dahl	4.400	1,1 %
Austad Elektro AS	4.300	1,1 %
Lia Finans AS	4.300	1,1 %
Atle Nilssen	4.300	1,1 %
Ole-Hermann Windsvoll	4.300	1,1 %
TRW Holding AS	4.300	1,1 %
Windsvoll Eiendom AS	4.300	1,1 %
Stiftelsen Christine Raschs Minde	4.300	1,1 %
Oddvar Tveit	4.300	1,1 %
Sum 20 største egenkapitalbevis eiere	252.400	63,1 %
Øvrige	147.600	36,9 %
Sum totalt	400.000	100,0 %

Egenkapitalbevis eid av ledende ansatte og styrende organer inkludert nærstående

Ledende ansatte inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Bjørn Edgar Kollane	2.000
Kjell Nærum	1.800
Kjetil Sjetne	1.800
Alf Uttberg	1.800
Jan Egil Hafredal	500
Anne Marit Dalene	400
Ann Kristin Kåsi	200
Sum ledende ansatte	8.500

Styret inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Jan Gunnar Tors	1.800
Anne Marit Dalene	400
Arne Lunde	300
Sum styret	2.500

Forstanderskap inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Aud Wefald	17.200
Asbjørn Vaa	16.200
Mari Melås	6.700
Reidar Tyke Tveit	1.000
Tor Inge Haraldsen	800
Marianne Brødsjø	500
Anne Signe Strandskogen	200
Eivind Vrålstad	200
Jorunn Røimål Haugen	200
Sum forstanderskap	43.000

Note 24 - Regnskapsprinsipper – overgang til IFRS fra 2020.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET.

Forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak endres med virkning fra 01.01.2020. Basert på endringen vil banken fra 2020 utarbeide et årsregnskap i tråd med § 1-4, 1. ledd b) i forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Regnskapet vil være basert på de krav som følger av IFRS som fastsatt av EU, med unntak som beskrevet i det etterfølgende.

Banken har valgt ikke å omarbeide sammenligningstall iht. forskriftens § 9-2.

Regnskapsprinsippene som er beskrevet blir anvendt i utarbeidelsen av bankens årsregnskap. Endrede prinsipper er implementert pr. 1. januar 2020, med tilhørende effekter mot egenkapitalen. Se note 24 for åpningsbalanse og effekter av overgang til IFRS.

I samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak har selskapet valgt å unnlate å anvende IFRS 16 Leieavtaler for regnskapsåret 2020 og i stedet anvende tidligere anvendte prinsipper.

I henhold til forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak har selskapet valgt å regnskapsføre utbytte og konsernbidrag fra datterselskap i samsvar med regnskapslovens bestemmelser.

Banken vil unnlate å gi følgende notekrav etter IFRS:

- 1) IFRS 13. Det gis i stedet opplysninger om virkelig verdi i samsvar med forskriftens § 7-3.
- 2) IFRS 15.113-128
- 3) IAS 19.135 litra c og IAS 19.145-147.

SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER IHT. PRINSIPPER SOM VIL GJELDER FRA 2020.

Prinsipper for konsolidering og regnskapsmessig behandling av tilknyttede selskap

Banken har ingen datterselskaper eller investeringer i tilknyttede selskaper som skulle vært konsolidert inn i bankens regnskap for 2019.

Segmentinformasjon.

Driftssegmenter rapporteres slik at de er i overensstemmelse med rapporterbare segmenter i henhold til den interne rapporteringen i Drangedal Sparebank.

Inntektsføring.

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost. For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres ved periodeslutt. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi. Gebyrer og provisjoner resultatføres etter hvert som tjenesten ytes. Gebyrer for etablering av låneavtaler inngår i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost og inntektsføres under netto renteinntekter etter effektiv rentemetode. I andre driftsinntekter inngår blant annet gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester. Resultatføringen skjer når tjenestene er levert.

Utbytte fra investeringer resultatføres på tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamling.

Leieinntekter inntektsføres løpende, etter hvert som de opptjenes.

Finansielle instrumenter – innregning og fraregning.

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når banken blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Finansielle instrumenter – klassifisering.

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av typen instrument og formålet med investeringen.:

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Finansielle eiendeler klassifiseres i gruppene:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Finansielle forpliktelser klassifiseres som:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultat
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost

I forhold til klassifisering og måling krever IFRS 9 at alle finansielle eiendeler som er pengekrav klassifiseres basert på en vurdering av banken forretningsmodell og kontantstrømmene knyttet til de ulike instrumentene. Utlån med flytende rente er klassifisert til amortisert kost. Banken har en begrenset portefølje av fastrenteutlån der mesteparten er sikret med derivater. Ut ifra porteføljens størrelse og risiko er denne porteføljen også klassifisert til amortisert kost. Banken vil legge sine fremtidige fastrenteutlån til Eika Boligkreditt. Banken har anledning til å overføre utlån med pant i boligeiendom til Eika Boligkreditt (EBK) som har belåningsgrad under 60 %, 75 % fra januar 2020. Bankens forretningsmodell tilsier at det ikke overføres boliglån som allerede er på bankens balanse til EBK. Banken har, siden opprettelsen av EBK, overført noen utlån fra egen balanse, men kun unntaksvis og med uvesentlige volum. Banken har derfor klassifisert utlån som kan overføres til Eika Boligkreditt til amortisert kost.

Bankens likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over resultatet iht. til den forretningsmodellen som styrer forvaltningen av likviditetsporteføljen. Egenkapitalinstrumenter som er strategiske investeringer, er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke derivater eller holdt for handelsformål.

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektivrentemetode. Der hvor tidshorizonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost. I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder og rentebærende forpliktelser som sertifikat- og obligasjonsgjeld.

Måling

Måling til virkelig verdi.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder, fastsettes ved slutten av rapporteringsperioden med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter, uten fradrag for transaksjonskostnader. Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettelsesmetode. Slike verdsettelsesmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømsberegning eller andre verdsettelsesmodeller. I den grad observerbare markedspriser er tilgjengelig for variabler som inngår i verdsettelsesmodeller, så benyttes disse.

En analyse av virkelig verdi av finansielle instrumenter og ytterligere detaljer om målingen av disse oppgis i egen note i forbindelse med avleggelse av årsregnskapet for 2020.

Måling til amortisert kost.

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, måles til amortisert kost, og inntektene beregnes etter instrumentets effektive rente. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke direkte betales av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med den effektive renten.

Måling av finansielle garantier.

Utstedte finansielle garantier vurderes til virkelig verdi, som ved første gangs regnskapsføring anses å være mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av mottatt vederlag for garantien med fradrag for eventuelle resultatførte amortiseringer og beste estimat for vederlag ved eventuell innfrielse av garantien.

Nedskrivning av finansielle eiendeler.

Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og fordringer på leieavtaler, omfattet.

Ved førstegangs balanseføring skal det avsettes for tap tilsvarende 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene.

Dersom kredittrisikoen for en eiendel eller gruppe av eiendeler er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning, skal det gjøres en tapsavsetning tilsvarende hele den forventede levetiden til eiendelen. Dersom det oppstår et kredittap skal renteinntekter innregnes basert på bokført beløp etter justering for tapsavsetning.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

For ytterligere detaljer henvises det til IFRS 9.

Nedskrivningsmodell i banken

Eika har utviklet egne modeller for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). SDC har videre utviklet løsning for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap og modell for vurdering om et engasjement har hatt vesentlig økning siden første gangs innregning, som banken har valgt å benytte. Forventet kredittap (ECL) beregnes som $EAD \times PD \times LGD$, neddiskontert med opprinnelig effektiv rente.

Beskrivelse av PD modellen.

PD-modellen i Eika estimerer sannsynlighet for mislighold ved å estimere statistiske sammenhenger mellom mislighold og kundens finansielle stilling, demografiske data og betalingsadferd. Mislighold er definert som overtrekk på minimum 1.000 kroner i 90 dager sammenhengende, i tillegg til andre kvalitative indikatorer som tilsier at engasjementet har misligholdt, jf. kapitalkravsforskriften § 10-1.

Modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler misligholdssannsynlighet for de neste 12 måneder (PD). Personkundemodellen skiller videre på kunder med og uten boliglån. Bedriftskundemodellen skiller mellom eiendomsselskap, begrenset personlig ansvar og ubegrenset personlig ansvar.

Betalingsadferd krever 6 måneder med historikk før den får påvirkning i modellen. Det betyr at nye kunder vil ha 6 måneder med kun ekstern modell før intern modell blir benyttet. Modellene blir årlig validert og recalibreres ved behov. Ved forringelse av modellenes kvalitet blir det utviklet nye modeller.

Ved beregning av misligholdssannsynlighet over forventet levetid på engasjementet (PD-liv) benyttes det en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid, basert på utvikling i PD siste 12 måneder.

Vesentlig økning i kredittrisiko.

Vesentlig økning i kredittrisiko måles basert på utvikling i PD. Banken har definert vesentlig økning i kredittrisiko som en økning fra opprinnelig PD ved første gangs innregning (PD ini) for ulike nivåer for at modellen skal fange opp relativ utvikling i kredittrisiko. For engasjement som hadde opprinnelig PD 12 mnd. (PD 12 mnd. ini) mindre enn 1 %, er vesentlig økning i kredittrisiko definert som:

$PD\ 12\ mnd. > PD\ 12\ mnd.\ ini + 0,5\ \%$

og

$PD\ liv > PD\ rest\ liv\ ini * 2$

For engasjement som hadde opprinnelig PD 12 mnd. (PD 12 mnd. ini) over eller lik 1 %, er vesentlig økning i kredittrisiko definert som:

$PD\ 12\ mnd. > PD\ 12\ mnd.\ ini + 2\ \%$

eller

$PD\ liv > PD\ rest\ liv\ ini * 2$

Beregning av LGD.

Estimat for LGD er basert på historiske tap i alle Eika-banker. Modellene skiller mellom person- og bedriftskunder. Verdien av sikkerhetene er basert på estimert realisasjonsverdi.

EAD.

EAD for avtaler i steg 1 består av utestående fordring eller forpliktelse justert for kontantstrømmer de neste 12 månedene og for avtaler i steg 2 de neddiskonterte kontantstrømmene for den forventede levetiden til avtalen. For garantier er EAD lik den utestående forpliktelse på rapporteringsdatoen multiplisert med en konverteringsfaktor på 1 eller 0,5 avhengig av type garanti. Ubenyttede kreditter har EAD lik utestående ubenyttet kreditt på rapporteringstidspunktet.

Forventet levetid på en avtale beregnes ut fra lignende avtalers historiske gjennomsnittlige levetid. Avtaler som modifiseres måles fra opprinnelig innvilgelsestidspunkt selv om avtalen får nye betingelser.

Forventet kredittap basert på forventninger til fremtiden.

IFRS 9 krever at framoverskuende informasjon inkluderes i vurdering av forventede kredittap. Forventninger til fremtiden er utledet av en makromodell der det hensyntas tre scenarier – base case, best case og worst case – for forventet makroøkonomisk utvikling ett til tre år fram i tid. Variablene arbeidsledighet, oljepris, boligpriser, husholdningers gjeld, bankenes utlånsrente og kronekurs inngår i modellen. Variablene er fordelt på fylker for personmarkedet og på bransjer for bedriftsmarkedet. Vekting av scenarioene gjøres etter en ekspertvurdering.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Følgende makrovariabler er benyttet i de ulike scenarioene for åpningsbalansen pr. 01.01.2020:

	2020	2021	2022	2023
Base case				
Arbeidsledighet (nivå)	3,8 %	3,8 %	3,9 %	3,9 %
Gjeld husholdning (endring)	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	4,1 %	4,0 %	4,2 %	4,6 %
Oljepris (USD pr. fat)	65	63	62	61
	2020	2021	2022	2023
Worst case				
Arbeidsledighet (nivå)	5,1 %	6,2 %	6,3 %	6,0 %
Gjeld husholdning (endring)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	5,0 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	7,2 %	5,5 %	4,7 %	4,1 %
Oljepris (USD pr. fat)	30	30	30	30
	2020	2021	2022	2023
Best case				
Arbeidsledighet (nivå)	3,3 %	3,1 %	2,9 %	2,7 %
Gjeld husholdning (endring)	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	4,3 %	4,2 %	4,4 %	4,8 %
Oljepris (USD pr. fat)	80	80	80	80

Overtagelse av eiendeler.

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art. Etterfølgende verdivurdering og klassifisering av resultateffekter følger prinsippene for den aktuelle eiendelen.

Presentasjon av resultatposter knyttet finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi.

Realiserte gevinster og tap, samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet medtas i regnskapet under "Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter" i den perioden de oppstår. Gevinst, tap og verdiendringer på finansielle instrumenter klassifisert som virkelig verdi over utvidet resultat føres over utvidet resultat. Utbytte på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter føres over resultatet når bankens rett til utbytte er fastslått.

Sikringsbøkerføring.

Drangedal Sparebank benytter ikke sikringsbøkerføring.

Motregning

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og presenteres bare når banken har en juridisk håndhevbar rett til å motregne og når banken har til hensikt å gjøre opp på nettogrunnlag. Inntekter og kostnader motregnes ikke med mindre det kreves eller tillates i henhold til IFRS.

Valuta.

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er bankens funksjonelle valuta.

Varige driftsmidler.

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre, og er vurdert til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost for varige driftsmidler er kjøpspris, inkludert avgifter /skatter og kostnader direkte knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, blir balanseført. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris over driftsmidlenes brukstid. (Her må banker som skal benytte verdireguleringsmetode etter IAS 17 beskrive disse prinsippene.)

Immaterielle eiendeler.

Utvikling av programvare balanseføres og klassifiseres som immaterielle eiendeler dersom det er sannsynlig at de forventede, fremtidige verdier som kan henføres til eiendelen, vil tilflyte foretaket og at eiendelens anskaffelseskost kan måles på en pålitelig måte. Ved utvikling av programvare utgiftsføres bruk av egne ressurser, forprosjektering, implementering og opplæring. Balanseført, egenutviklet programvare avskrives over anslått levetid.

Nedskrivning av materielle og immaterielle eiendeler.

Ved hvert rapporteringstidspunkt og dersom det foreligger indikasjoner på fall i materielle og immaterielle eiendelers verdi, vil eiendelens gjenvinnbare beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi med fratrukk av salgskostnader og bruksverdi. Eiendelens balanseførte verdi nedskrives dersom balanseført verdi er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp.

Investerings eiendom.

Investerings eiendommer er eiendommer i bankens eie som ikke er anskaffet for eget bruk, men for å oppnå avkastning gjennom leieinntekter og å oppnå verdistigning. Investerings eiendommer er regnskapsført til anskaffelseskost. Ved måling etter innregning legges anskaffelseskostmodellen til grunn.

Leieavtaler.

En leieavtale klassifiseres som finansielle leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Fra 2021 vil banken følge prinsippene i IFRS 16 for regnskapsføring av leieavtaler.

Investeringer i tilknyttede selskaper.

Tilknyttede selskaper er enheter hvor banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Regnskapet inkluderer bankens andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

Skatt.

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at banken vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Banken regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at banken kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil selskapet redusere utsatt skattefordel i den grad banken ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidige skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen, eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

Pensjonsforpliktelser.

Pensjonskostnader og - forpliktelser følger IAS 19. Banken omdannet i 2006 den kollektive ytelsesbaserte ordningen til innskuddsbasert ordning for alle ansatte. I tillegg har banken AFP-ordning. For innskuddsordningen betaler banken innskudd til privat administrerte livs- og pensjonsforsikrings selskap. Banken har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene kostnadsføres fortløpende og regnskapsføres som lønnskostnad. AFP-ordningen behandles regnskapsmessig som innskuddsordningen.

Hendelser etter balansedagen.

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen, er tatt hensyn til i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Kontantstrømpstilling.

Kontantstrømpstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle -, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som løpende renter knyttet til utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til den ordinære operasjonelle virksomheten. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner, - samt investeringer i driftsmidler og eiendommer. Kontantstrømmer fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, opptak og nedbetaling av ansvarlige lån og obligasjonsgjeld og egenkapital er definert som finansieringsaktiviteter. Likvider omfatter kontanter og fordringer på Norges Bank.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 24a - Overgangseffekter på Finansielle eiendeler:

Finansielle eiendeler	31.12.2019		01.01.2020	
	Etter årsregnskapsforskriften		Etter IFRS 9	
Kontanter og innskudd i Norges Bank	Amortisert kost	72.973.000	Amortisert kost	72.973.000
Innskudd i og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost	80.351.000	Amortisert kost	80.178.000
Utlån til kunder	Amortisert kost	3.182.593.000	Amortisert kost	3.179.921.000
	Virkelig verdi over resultatet	-	Virkelig verdi over resultatet	-
		-	Virkelig verdi over utvidet resultat	-
Verdipapirer – rentepapirer	Laveste verdis prinsipp	207.119.000	Virkelig verdi over resultatet	207.812.000
Verdipapirer – egenkapitalinstrumenter	Laveste verdis prinsipp	99.910.000	Virkelig verdi over resultatet	7.997.000
	Kostpris	-	Virkelig verdi over utvidet resultat	115.361.000
Totalt		3.642.946.000		3.664.242.000

Note 24b - Reklassifisering og verdjusteringer:

	31.12.2019 Etter	Reklassi-	Verdi-	01.01.2020
	årsregnskapsforskr.	fisering	justeringer	Etter IFRS 9
Amortisert kost				
Kontanter og innskudd i Norges Bank				
Åpningsbalanse forskrift og sluttbalanse IFRS 9	72.973.000	-	-	72.973.000
Innskudd i og fordringer på kredittinstitusjoner				
Åpningsbalanse forskrift	80.351.000			
Verdjustering: Nedskrivning for forventet tap			-173.000	
Sluttbalanse IFRS 9				80.178.000
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	3.182.593.000			
Reklassifisert til virkelig verdi over resultatet				
Verdjustering: Nedskrivning for forventet tap			1.431.000	
Verdjustering: Uamortiserte gebyrinntekter			-4.103.000	
Sluttbalanse IFRS 9				3.179.921.000
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer				
Åpningsbalanse forskrift	207.119.000			
Reklassifisert virkelig verdi over resultatet		-207.119.000		
Sluttbalanse IFRS 9				-
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter				
Åpningsbalanse forskrift	99.910.000			
Reklassifisert til virkelig verdi over resultatet		-6.321.000		
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat		-93.589.000		
Sluttbalanse IFRS 9				-
Finansielle eiendeler til amortisert kost	3.642.946.000	-307.029.000	-2.845.000	3.333.072.000

Amortisert kost

Ubenyttede kreditter til kunder

Åpningsbalanse forskrift	187.000.000			
Verdjustering: Nedskrivning for forventet tap			-135.000	
Sluttbalanse IFRS 9				186.865.000

Garantier til kunder

Åpningsbalanse forskrift	28.198.000			
Verdjustering: Nedskrivning for forventet tap			-206.000	
Sluttbalanse IFRS 9				27.992.000

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

	215.198.000	-	-341.000	214.857.000
--	--------------------	----------	-----------------	--------------------

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

	31.12.2019 Etter årsregnskapsforskr.	Reklassi- fisering	Verdi- justeringer	01.01.2020 Etter IFRS 9
Virkelig verdi over resultatet				
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert fra amortisert kost				
Verdijustering til virkelig verdi			-	
Sluttbalanse IFRS 9				-
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter (obligatorisk)				
Åpningsbalanse forskrift	-			
Reklassifisert fra laveste verdis prinsipp		6.321.000		
Verdijustering til virkelig verdi			1.676.000	
Sluttbalanse IFRS 9				7.997.000
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer (valgt)				
Åpningsbalanse forskrift	-			
Reklassifisert fra amortisert kost		207.119.000		
Verdijustering til virkelig verdi			693.000	
Sluttbalanse IFRS 9				207.812.000
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	-	213.440.000	2.369.000	215.809.000
Virkelig verdi over utvidet resultat				
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	-			
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat		-		
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap			-	
Sluttbalanse IFRS 9				-
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter (valgt)				
Åpningsbalanse forskrift	-			
Reklassifisert fra kostpris		93.589.000		
Verdijustering til virkelig verdi			21.772.000	
Sluttbalanse IFRS 9				115.361.000
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer				
Åpningsbalanse forskrift	-			
Reklassifisert fra amortisert kost		-		
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap			-	
Sluttbalanse IFRS 9				-
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultat	-	93.589.000	21.772.000	115.361.000
Sum finansielle eiendeler	3.642.946.000	-	21.296.000	3.664.242.000
Sum finansielle forpliktelser	215.198.000	-	-341.000	214.857.000

Note 24c - Nedskrivninger etter IFRS 9 og utlånsforskriften:

	31.12.2019		01.01.2020 IFRS 9		
	Utlåns- forskriften	Steg 1 12 mnd. tap	Steg 2 Livstid tap	Steg 3 Livstid tap	Totale nedskrivninger
Utlån til og fordringer på kunder	14.407.000	1.915.000	1.769.000	9.292.000	12.976.000
Ubenyttede kredittrammer til kunder	-	103.000	32.000	-	135.000
Garantier til kunder	-	5.000	201.000	-	206.000
Innskudd i og fordringer på kredittinstitusjoner	-	173.000	-	-	173.000
Verdipapirer	-	-	-	-	-
Sum nedskrivninger	14.407.000	2.196.000	2.002.000	9.292.000	13.490.000
Bokført som reduksjon av balanseposter	14.407.000	2.088.000	1.769.000	9.292.000	13.149.000
Bokført som avsetning på gjeldspost 19	-	108.000	233.000	-	341.000

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 24d - Overgangseffekter på Egenkapitalen ved overgang til IFRS:

	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.2019 iht. NGAAP	410.761.000
Verdiendring på innskudd i banker	-130.000
Verdiendringer på utlån til kunder	-2.004.000
Verdiendring på obligasjoner	520.000
Verdiendring på egenkapitalinstrumenter (aksjer og andeler)	23.448.000
Verdiendring på ubenyttede kredittrammer og garantier	-255.000
Verdiendring på derivater	-
Klassifisering av hybridkapital som egenkapital	30.000.000
Egenkapital 01.01.2020 iht. IFRS	462.340.000

Note 24 e - Egenkapitaloppstilling ved overgang til IFRS:

	Egenkapital- bevis	Egenelde egenkap. bevis	Overkurs- fond	Fondsobl.	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Gave- fond	Fond for vurderings- forskjeller	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Sum egen- kapital
Sum egenkapital 31.12.2017	-	-	-	-	-	307.153.000	4.500.000	-	-	-	311.653.000
Utbetalt i 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Renter fondsobligasjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat 2018	40.000.000	-	-	-	31.000	27.827.000	-	-	-	-	67.858.000
Sum egenkapital 31.12.2018	40.000.000	-	-	-	31.000	334.980.000	4.500.000	-	-	-	379.511.000
Utbetalt i 2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Renter fondsobligasjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat 2019	-	-	-	-	497.000	30.253.000	500.000	-	-	-	31.250.000
Sum egenkapital 31.12.2019	40.000.000	-	-	-	528.000	365.233.000	5.000.000	-	-	-	410.761.000
Sum egenkapital 01.01.2020	40.000.000	-	-	-	528.000	365.233.000	5.000.000	-	-	-	410.761.000
Overgang til IFRS (note x)	-	-	-	30.000.000	-19.921	-172.846	-	-	21.771.767	-	51.579.000
Omarbeidet egenkapital 01.01.2020	40.000.000	-	-	30.000.000	508.079	365.060.154	5.000.000	-	21.771.767	-	462.340.000

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Note 24f - Ansvarlig kapital og kapitaldekning:

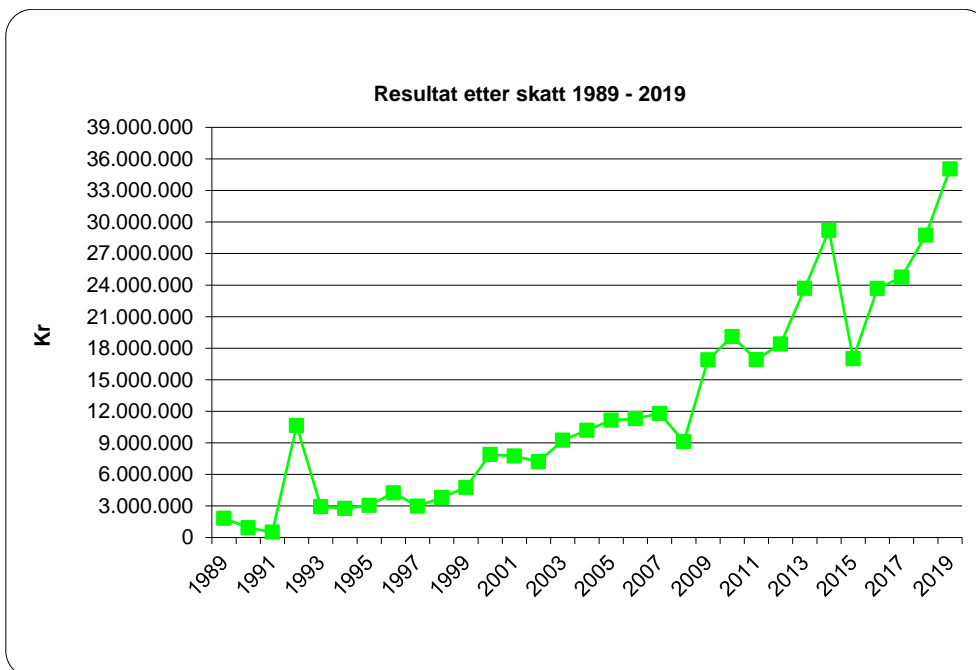
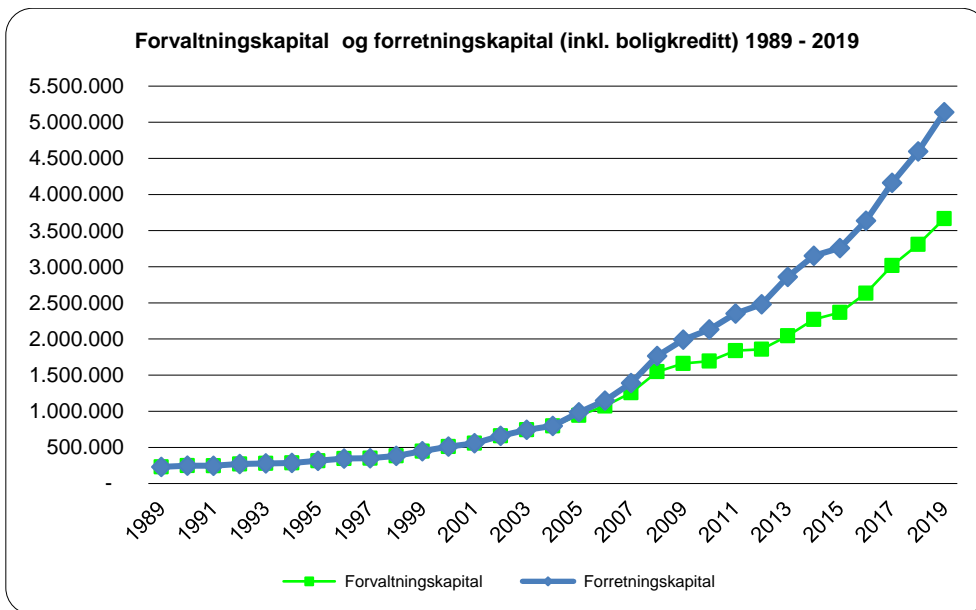
	31.12.2019	31.12.2018
Innbetalt aksjekapital	40.000	40.000
Egne aksjer	-	-
Overkursfond	-	-
Sparebankens fond	365.233	334.980
Gavefond	5.000	4.500
Utjevningfond	528	31
Sum egenkapital	410.761	379.511
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	-	-
Fradrag for immaterielle eiendeler	-	-
Utsatt skatt	-	-
Fradrag for forsiktig verdsetting	-	-
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-61.834	-51.195
Sum ren kjernekapital	348.927	328.316
Fondsobligasjoner	30.000	29.959
Fradrag for overgangsregler for fondsobligasjoner	-	-
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-	-
Sum kjernekapital	378.927	358.275
Ansvarlig lånekapital	40.000	29.998
Fond for urealiserte verdiendringer	-	-
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-	-
Sum tilleggskapital	40.000	29.998
Netto ansvarlig kapital	418.927	388.273
	31.12.2019	31.12.2018
Eksponeeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater	-	-
Lokal regional myndighet	1.200	800
Offentlig eide foretak	-	-
Institusjoner	12.051	14.663
Foretak	110.567	124.324
Massemarked	-	-
Pantsikkerhet eiendom	1.273.480	1.149.835
Forfalte engasjementer	5.917	3.986
Obligasjoner med fortrinnsrett	8.918	8.010
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	15.471	18.601
Andeler i verdipapirfond	12.522	15.095
Egenkapitalposisjoner	44.525	37.969
Øvrige engasjementer	174.808	194.795
CVA-tillegg	497	467
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.659.956	1.568.545
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	167.729	135.387
Sum beregningsgrunnlag	1.827.684	1.703.932
Ren kjernekapitaldekning i %	19,09 %	19,27 %
Kjernekapitaldekning	20,73 %	21,03 %
Kapitaldekning i %	22,92 %	22,79 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Omarbeiding av kapitaldekning pr. 01.01.2020 for implementering av IFRS 9

Ren kjernekapital pr. 31.12.2019	348.927
Endring i egenkapital fra overgang til IFRS 9	-193
Økt fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-21.290
Fond for urealiserte gevinster	21.772
Annen egenkapital	-
Ren kjernekapital pr. 01.01.2020	349.216
Kjernekapital pr. 31.12.2019	378.927
Endrede justeringer ifm. overgang til IFRS 9	289
Kjernekapital pr. 01.01.2020	379.216
Ansvarlig kapital pr. 31.12.2019	418.927
Endrede justeringer ifm. overgang til IFRS 9	289
Ansvarlig kapital pr. 01.01.2020	419.216
Beregningsgrunnlag pr. 31.12.2019	1.827.684
Økt fradrag for forsiktig verdsetting	-
Endrede nedskrivninger ifm. overgang til IFRS 9 (se note 24b)	917
Andre endringer i balanseverdier ifm. overgang til IFRS 9 (se note 24b)	-2.558
Beregningsgrunnlag pr. 01.01.2020	1.826.044
Ren kjernekapitaldekning i %	19,12 %
Kjernekapitaldekning	20,77 %
Kapitaldekning i %	22,96 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2019

Uavhengig revisors beretning

Til forstanderskapet i Drangedal Sparebank

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Drangedal Sparebank.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none">• Balanse per 31. desember 2019• Resultatregnskap for 2019• Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2019• Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <p>Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.</p>
---	--

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon identifisert ovenfor med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og banksjef (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Skien, 2. mars 2020
BDO AS

Espen Åsulfsen
statsautorisert revisor